

**Проект
„Економічний розвиток міст”**

**Профіль громади міста
Кам'янця-Подільського**

матеріали до проекту Стратегічного плану економічного розвитку

Перша версія

Зміст

1.	ВСТУП	3
1.1.	КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ	3
1.2.	КОРОТКИЙ ІСТОРИЧНИЙ НАРИС ПРО МІСТО КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ	4
1.3.	КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ХМЕЛЬНИЦЬКУ ОБЛАСТЬ.....	6
1.4.	ХАРАКТЕРИСТИКА КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ	8
2.	НАСЕЛЕННЯ	10
2.1.	ЗАГАЛЬНА ДЕМОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА	10
2.2.	ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ НАСЕЛЕННЯ.....	11
3.	ЖИТЛО	13
3.1.	ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ МЕШКАНЦІВ ЖИТЛОМ	13
3.2.	ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ	14
3.3.	РОЗВИТОК НОВОГО БУДІВНИЦТВА У МІСТІ.....	15
4.	ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ	15
4.1.	ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ.....	15
4.2.	ЗАРОБІТНА ПЛАТА ТА ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ	17
4.3.	БЕЗРОБІТТЯ	18
5.	ЕКОНОМІКА	19
5.1.	СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	19
5.2.	ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА І ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	23
5.3.	НАЙБІЛЬШІ РОБОТОДАВЦІ	24
5.4.	ЕКОНОМІКА МІСТА	25
6.	ЗАКЛАДИ СУСПІЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА	26
7.	ДОВКІЛЛЯ	30
7.1.	АТМОСФЕРА	30
7.2.	УТИЛІЗАЦІЯ ВІДХОДІВ	30
8.	ТУРИЗМ	31
9.	ЦІЛІ РОЗВИТКУ МІСТА (ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЕКТИ)	34
10.	ДОДАТКИ	38

1. ВСТУП

1.1. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ

СТАТУС: МІСТО ОБЛАСНОГО ЗНАЧЕННЯ

ЗАГАЛЬНА ПЛОЩА, кв. км: 27,84;

КІЛЬКІСТЬ ЖИТЕЛІВ, чол.: 99694;

ГУСТОТА НАСЕЛЕННЯ (чол. на 1 кв. км): 3560,50.

Кам'янець-Подільський – місто обласного значення і одночасно центр Кам'янець-Подільського району. Його територія складає 27,84 кв. км. Розташоване на півдні Хмельницької області, що знаходиться в західній частині Правобережжя України. Відстань до обласного центру, м. Хмельницький, складає 101 км.

Відстань від м. Кам'янця-Подільського до найближчих обласних центрів України автомобільними шляхами складає: до м. Києва – 390 км, м. Чернівців – 95, м. Вінниці – 179, м. Житомира – 287, м. Івано-Франківська – 175, м. Львова – 264, м. Рівне – 275, м. Тернополя – 136. Відстані від м. Кам'янця-Подільського до великих міст і столиць Європейських держав автомобільними шляхами складають: до м. Варшави – 522 км, м. Берліну – 1112, м. Праги – 1070, м. Софії – 1139, м. Стамбулу – 1441, м. Брюсселя – 1901, м. Амстердаму – 1797, м. Парижу – 2134, м. Риму – 2155 км.

Через місто проходить залізнична колія. Найближчі аеропорти знаходяться в м. Хмельницькому на відстані 100 км. та в м. Львові (міжнародний) – на відстані 264 км.

Населення міста станом на 01 січня 2005 року складає 99,69 тис. чоловік. Позитивним явищем у демографічній характеристиці міста є велика кількість молоді.

Справжньою гордістю міста є 170 пам'яток історії і культури. Місто вирізняється з-поміж інших своєрідністю та неповторністю ландшафту і сприятливими природно - кліматичними умовами. Наявність значної кількості пам'яток архітектури, культури та природи є надзвичайно сприятливою базою для розвитку у місті туризму. Значного розвитку у місті в останні роки набули галузі, орієнтовані на обслуговування туристів.

Провідною галуззю економіки міста є промисловість, яка представлена 36 великими промисловими підприємствами. Господарський комплекс міста доповнюють близько 700 малих і середніх підприємств та близько 6 тисяч приватних підприємств. Підприємства, організації, населення міста обслуговує 2 автотранспортних підприємства, залізнична станція з вокзалом, автобусна станція. Міськими пасажирськими перевезеннями займається підрозділ автотранспортних підприємств та приватні перевізники. Життєдіяльність міста забезпечують підприємства “Тепловоденергія”, філія акціонерного товариства “Хмельницькгаз”, комунальне підприємство “Міськліфтсвітло”, міська шляхова дільниця, КАТП-222802, центр електрозв'язку, вузол поштового зв'язку.

Таблиця 1. Порівняння міста та району

	<i>Площа (км²)</i>	<i>У % до площі країни</i>	<i>Населення</i>	<i>У % до населення країни</i>	<i>Щільність населення</i>
Місто Кам'янець-Подільський	28	0,005	99694	0,212	3560,50
Кам'янець-Подільський район	1537	0,255	72814	0,155	47,37
Хмельницька область	20600	3,412	1384900	2,940	67,23
Україна	603700	100,000	47100500	100,000	78,02

Місто Кам'янець-Подільський за кількістю населення і промисловим потенціалом є другим містом у Хмельницькій області, а за густотою населення посідає перше місце. Міста завжди конкурують між собою. Головним конкурентом Кам'янця-Подільського у Хмельницькій області є місто Хмельницький. З точки зору розвитку міста як туристичного центру Кам'янець-Подільський конкурує із містом Івано-Франківськ. Головні характеристики міст-конкурентів наведено у Додатках 4 і 5.

Природно - кліматичні умови та ресурси території.

Місто Кам'янець-Подільський знаходиться у південно-західній частині Східно - Європейської (Руської) тектонічної платформи, в західній пониженій частині Волино - Подільського плато, у межах міжріччя річок Смотрич і Мукша та їх долин.

Сучасна територія міста, затверджена Постановою Верховної Ради України від 2 березня 2000 року № 1539-III, становить 2784,1 га. Основними землекористувачами в місті є громадяни, у власності або користуванні яких знаходиться 640,2 га або 23,0 % від загальної площі міста, промислові підприємства, у

користуванні яких перебуває 430,9 га або 15,5 % і установи та організації, у користуванні яких перебуває 359,9 га або 12,9 %. Кам'янець-Подільський одне з не багатьох міст, де проведена і затверджена грошова оцінка земель та прийняті коефіцієнти при визначенні ставок орендної плати. Тобто прийняті чіткі правила стосовно плати за землю в залежності від місця розташування та цільового призначення земельної ділянки.

Рельєф міста представлений височинами витягнутими з південного сходу на північний захід. Місто Кам'янець-Подільський лежить у межах широколистяної лісової зони.

Історія розвитку території регіону, її геологічна будова визначили не тільки рельєф, але й корисні копалини, які мають нерудний характер. В околицях міста є поклади вапняків силурійської системи, які дуже щільні, скритокристалічні, придатні для виготовлення щебеню, бутового каменю, випалювання вапна тощо. З деяких їхніх відмін можна виготовляти облицзовальну плитку. Є кар'єри для видобування рифових вапняків і вапняків неогенової системи, які крім вищезазначених застосувань можуть використовуватися в цементній та цукровій промисловості. На території Кам'янець-Подільського району відкрито декілька родовищ гіпсу.

В межах міста розвідано мінеральні води (типу "Нафтуся", "Миргородська", "Мінська", "Березовська" та ін.). Водонесними є силурійські породи (рекомендується при захворюваннях шлунково-кишкового тракту, опорно-рухового апарату, секреторної системи; сприяє відновленню кровотворення, поліпшує роботу печінки та нирок). Соляні та сірчані води відкрито у районі Карвасар та Гунських криниць, які застосовуються при застудних захворюваннях та урології.

На території міста і області помірно-континентальний клімат з м'якою зимою та досить теплим вологим літом. Мікроклімат міста формується Товтровим кряжем та каньйонами р. Дністер і її приток, тому тут створилися особливі умови для збереження рідкісних і реліктових рослин, серед яких більшість лікарські.

Таблиця 2. Кліматичні характеристики території

Місяць	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	За рік
Середньомісячна та річна температура	-3,5	-3,8	1,2	8,2	14,5	17,4	19,5	18,8	14,4	8,6	2,4	-2,5	7,8
Середній і абсолютний мінімум температури повітря, С ⁰	-8,4 -33	-7,0 -31	-2,5 -28	3,2 -12	8,9 -3	12,1 2	13,9 4	13,2 4	9,8 -2	4,6 -18	-0,5 -23	-4,9 -26	3,5 -33
Середній і абсолютний максимум температури повітря, С ⁰	-2,9 13	-1,4 11	3,8 23	12,2 30	19,5 32	22,6 33	24,7 33	23,7 36	19,1 33	11,6 28	7,2 25	-0,5 13	11,4 36

Середня тривалість без морозного періоду становить до 176 днів. Сніговий покрив в середньому з'являється 23 листопада, в холодні роки – 5-10 жовтня, в теплі – в другій половині грудня і починає руйнуватися на початку березня, а в третій декаді сходить. Але в холодні весни сніговий покрив може затриматися до третьої декади квітня, у теплі – сніговий покрив може зійти у другій половині лютого.

Сьогодні Кам'янець-Подільський являє унікальний комплекс історичних споруд, який є третім в Україні після Києва і Львова. У місті багато церков, костьолів, монастирів, старовинних житлових будинків, оборонних споруд. Насамперед це – фортеця XIII – XVIII ст., яка є візитною карткою міста. Привертають увагу також Петропавлівський кафедральний костьол (XV-XIX ст.), Миколаївська церква (1398 р.), Замковий міст та інші пам'ятки історії і архітектури. Зважаючи на величезне історико-архітектурне значення пам'яток Старого міста. у 1977 р. було створено Державний історико-архітектурний заповідник, якому в 1998 р. Указом Президента України було надано статус Національного.

Територія міста знаходиться в межах Національного природного парку "Подільські Товтри", який створений у 1996 році. Національний природний парк створено з метою збереження, відтворення і раціонального використання природних ландшафтів Поділля у поєднанні з унікальними історико-культурними комплексами, які мають велике природоохоронне, естетичне, наукове, рекреаційне та оздоровче значення. В межах міста проходить каньйон р. Смотрич, який складений силурійськими відкладами. Товтри і каньйон сьогодні розглядаються як об'єкт світової природної спадщини.

(Основні показники економічного і соціального розвитку м. Кам'яця-Подільського наведено у Додатку 1)

1.2. КОРОТКИЙ ІСТОРИЧНИЙ НАРИС ПРО МІСТО КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ

Кам'янець-Подільський неодноразово привертая увагу істориків, археологів, архітекторів України та інших країн світу. Історичним проблемам його розвитку присвячено чимало наукових та науково-популярних праць. Незважаючи на це, питання про першопочатки міста залишається дискусійним і сьогодні. Так, Ю.Сіцінський та Я.Дашкевич твердять, що Кам'янець-Подільський був заснований у 60-і р.р. XIV ст. князями

Коріатовичами. За другою версією (С.Плетньова, В.Патуто, І.Винокур, М.Петров) відносять початки міста до другої половини XII – поч. XIII ст. В останні роки поширилася “концепція дако-римського періоду в історії Кам’янця-Подільського”, за якою витoki міста слід шукати у II-III ст.н.е.

Кам’янець-Подільський багатий на археологічні пам’ятки. Тут проживали племена трипільської та черняхівської культур. Поступово поселення і городище на рубежі XI-XII ст. перетворились у феодальне місто, мирний розвиток якого був перерваний монголо-татарською навалюю у 50-х роках XIII ст. І тільки в 1362 р. Кам’янець-Подільський було визволено військами литовського князя Ольгерда. Вже з 70-х років XIV ст. місто стає центром Поділля, яке в 1374 р. отримало магдебурзьке право.

Протягом, майже 500 років, в Кам’янці-Подільському існувало 3 окремі громади: руська, вірменська і литовсько-польська. Кожна зі своєю мовою, вірою, кожна користувалась правом самоврядування.

З 1393 року місто декілька раз переходить з рук литовців до поляків, і навпаки. У 1463 році Кам’янець-Подільський було оголошено Королівським містом. З цього часу тут починається будівництво кам’яних мурів, брам, інших будівель (кафедральний, францисканський, домініканський костюли, ратуша), оскільки польський уряд розглядав Кам’янець як крайній бастион, що мав боронити південні кордони держави від нападів татар. Всесвітньо відома кам’янецька фортеця витримала не одну облогу. Вона пам’ятала молдавського господаря Богдана (1509 р.), відлуння Хотинської кампанії 1621 року тощо.

Не обминули місто над Смотричем події національної революції XVII ст. У 1648 році під мури міста прибув М.Кривоніс, а згодом – загін Гіри і Волка. А вже у 1652 році Кам’янець побачив сина гетьмана Богдана Хмельницького Тиміша, а згодом і самого гетьмана. Через три роки, після Переяславської угоди, російсько-українське військо знову обложило твердиню. Проте, і цього разу, як і в попередні, поляків спасли міцні стіни фортеці. З 70-х років XVII ст. над краєм нависла загроза турецької агресії і в серпні 1672 року місто потрапило в 27-річний період пограбування і руйнування турецьким військом Магомета IV, в ході якого близько 800 хлопчиків було забрано в яничари, понад 100 возів коштовностей вивезено до Туреччини, більшість жителів або загинули, або розбіглися по навколишнім селам. Неодноразово польський уряд прагнув повернути Кам’янець, бачачи, що місто – дійсно ключ до всього Поділля (1672 р., 1673 р., 1687 р., похід короля Августа II). І тільки після того, як військо російського царя Петра I завдало Туреччині декількох важких поразок, за Карловицьким трактатом 1699 р. турки відмовились від Поділля і 22 вересня 1699 р. залишили місто. Після цього Кам’янець підпадає під гніт польської адміністрації, наслідком якого стали народні повстання 1702, 1734, 1739 років. У 1792 р. російська імператриця Катерина II, скориставшись внутрішньою нестабільністю, яка склалася на той час у Польщі, ввела свої війська і 21 квітня 1793 р. місто було здано росіянам без бою.

Вже з 1795 р. Кам’янець-Подільський стає центром Подільської губернії. Органом міського управління деякий час залишався магістрат, але 1837 року замість нього створено міську думу. Неодноразово відвідували місто російські імператори: Петро I (1711 р.), Олександр I (1818 р.), Микола I (1842 .), Олександр II (1859 р.).

У Кам’янці було створено полк “лісової варті”. Який прийняв активну участь у Вітчизняній війні 1812 р. Не обминув місто над Смотричем декабристський рух, де виникла таємна організація “Залізні персні” на чолі з В.Раєвським. Протягом 1814-1823 років у кам’янецькій фортеці тричі було ув’язнено народного ватажка Устима Кармалюка. В середині XIX ст. “квітку на камені” відвідали визначні російські та українські діячі культури: Т.Шевченко, В.Даль, В.Раєвський та інші. В місті відкриваються театр (1798 р.), духовна семінарія (1805 р.), губернська друкарня, чоловіча гімназія (1833 р.), російська публічна бібліотека (1866 р.), історичний музей (1890 р.) та ряд інших закладів.

З розвитком капіталізму в Росії розширювалося промислове виробництво і в Кам’янці-Подільському, а з другої половини XIX ст. територія міста значно розширюється, перш за все на схід. Тут виникає новий район – Новий план, з’єднаний із містом-островом мостом.

Мирне життя перервала I світова війна. 4 серпня 1914 р. Кам’янець-Подільський захоплюють австро-угорські війська. Через декілька днів сюди входить російське військо і розміщається штаб Південно-Західного фронту.

Події Української революції 1917-1920 років яскраво відобразилися на полотнищі Кам’янця-Подільського. Тут, як і в усіх куточках гігантської Російської імперії, виникають новоутворені органи місцевого самоврядування. Проводяться вибори до Установчих зборів. 3 лютого 1918 р. в місті перебувають австро-угорське військо та військові частини Центральної Ради, які в травні-червні були замінені силами гетьмана П.Скоропадського. Саме в цей період 22 жовтня 1918 року тут було відкрито другий в Україні державний український університет. Протягом червня-листопада 1919 р. Кам’янець-Подільський був центром державного життя (так звана “Кам’янецька доба”). Тут перебували державні центральні органи влади

Директорії на чолі з С.Петлюрою. В листопаді 1920 р. Червона Армія захопила місто. Почалася “радянська доба” Кам’янця-Подільського. Проводяться вибори до міської Ради та політвиконкому. Ключову роль в них відіграла новоприбулі працівники з інших областей України. Поступово проводиться відбудова зруйнованої промисловості, транспорту.

Не обминули місто трагічні події голодомору 1932-33 р.р. та лихоліття репресій 30-х років. В ході яких було заарештовано та ліквідовано ряд політпрацівників, освітян місцевого педагогічного інституту, зоотехнічного та силкатного інституту, військових 28-ї прикордонної кавалерійської дивізії та ряду видатних громадян міста.

У зв’язку з близькістю кордону вищі навчальні заклади було перебазовано на схід, а в 1941 році і обласний центр було переведено до Проскурова. “Чорною хмарою” насунулись на місто події Другої світової війни. 10 липня 1941 року сюди вступили німці, які встановили жорстокий окупаційний режим. За цей час було замучено і розстріляно 85000 осіб, вивезено на каторжні роботи до Німеччини 5000 осіб. На початку квітня 1944 р. Кам’янець-Подільський було звільнено. Місто зазнало великих втрат. Було зруйновано центральну частину Старого міста, Новопланівський міст, залізничну станцію, швейну фабрику та ін. (загальна сума збитків – 157 млн. крб.). Протягом 1944-1950 р.р. місто було відбудовано. З’являються новобудови: став до ладу цукровий завод (поч. 60-х р.р.) внаслідок чого з’являється цукрове селище; 1960 р. - будується готель “Україна”; 1966-1968 р.р. – міська автоматична телефонна і автобусна станції, аеровокзал; 1970 р. – адміністративний будинок міськради і міськкому КПУ. В кінці 60-х років став до ладу завод “Електроприлад”, а на протязі 1970-1971 років цементний завод, який потягнув за собою зведення селища Першотравневого та Селища цементного заводу. На північній околиці міста виросло селище Смирнова, а у привокзальному районі виріс новий житловий масив. Було поліпшено водопостачання та енергозабезпечення жителів міста.

Історія управління міста XIV-XVII ст. тісно пов’язана з магдебурзьким правом. Існують свідчення, що в 1374 р. князь Юрій Коріатович, бажаючи якнайшвидше заселити Кам’янець, відвів для міста 200 ланів землі зі звільненням поселенців на 20 років від платежів за цю землю; надавав право самостійного суду перед рицарями; на випадок суперечок між князем, землянином чи дворянином з одного боку і міщанином з іншого призначався сумісний суд – із воєводи і вїта; на користь вїта надходила лише третя частина судових мит і штрафів, а решта, 2/3, направлялась на потреби міста, так само, як прибутки із суконних, взуттєвих, хлібних, м’ясних лавок, лазень тощо. Повний обсяг Магдебургського права був наданий Кам’янцю в 1432 р. На початку магдебургські привілеї надавалися в місті лише полякам і німцям. Це призвело до незадоволення руського населення й викликало занепад міста (через процес міграції русинів за його межі). Це слугувало причиною появи у 1491 р. за короля Казимира самостійної руської юрисдикції, яка кілька раз підтверджувалася новими королями. Але поляки і русини постійно протистояли одні одним і в 1670 р. окрема руська юрисдикція була ліквідована і створена змішана польсько-руська, з рівним числом членів від кожної національності. До 1790 р. зберігалась ще окрема вірменська юрисдикція. Існує гіпотеза, що свій устрій Кам’янець-Подільський започаткував зі Львова.

1.3. КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ХМЕЛЬНИЦЬКУ ОБЛАСТЬ

ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР: МІСТО ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ РАЙОНІВ: 20;

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ МІСТ: 13;

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ СЕЛИЩ МІСЬКОГО ТИПУ: 24;

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ СІЛЬСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ: 1415;

КІЛЬКІСТЬ ЖИТЕЛІВ, тис. чол.: 1388,0;

ЗАГАЛЬНА ПЛОЩА, тис. кв. км: 2036;

ГУСТОТА НАСЕЛЕННЯ (чол. на 1 кв. км): 67,23;

ДОЛЯ МІСЬКИХ ЖИТЕЛІВ, %: 52,2.

Хмельницька область розташована в західній частині Правобережжя України. Область межує з Житомирською, Рівненською, Тернопільською, Чернівецькою, Вінницькою областями, займає загальну площу 2036 тис.км², або 3,3 % території України. Протяжність області з півночі на південь 256,2 км, з сходу на захід – 192,5 км. Станом на 1.01.2005 року наявне населення становить 1388 тис. чол. До складу області входить 20 районів, 13 міст, в тому числі 6 – обласного значення, 24 селища міського типу і 1415 сіл.

Населення і зайнятість. Починаючи з середини 90-х років в сфері відтворення населення домінують негативні процеси, що призвели до скорочення населення. З часу проведення Всеукраїнського перепису населення 2001 р. чисельність жителів Хмельниччини скоротилась на 42,8 тис. осіб і становила на початок 2005 р. 1388,0 тис. осіб. Головним фактором зменшення чисельності населення є його природне скорочення, яке у 2004 р. становило 10413 осіб. За рахунок міграційного скорочення чисельність населення області в минулому році зменшилась на 2689 осіб. Хмельниччина є міграційним донором для інших регіонів України.

Економіка області. Станом на 1 січня 2005 р. у ЄДРПОУ по Хмельницькій області налічується 22495 підприємств та організацій та їх відокремлених підрозділів. Найбільша кількість суб'єктів господарської діяльності розташована у містах Хмельницькому та Кам'янці-Подільському. Найпоширенішими організаційно-правовими формами господарювання підприємств є приватне підприємство і товариство з обмеженою відповідальністю (41 відсоток від загальної кількості). Переважна більшість підприємств створені на засадах приватної власності (81 відсоток від загальної кількості суб'єктів).

В економіці області продовжуються позитивні зрушення. За останні 5 років досягнуто не тільки стабілізації промислового виробництва, але й поступового зростання обсягів продукції.

У 2004 р. в бюджет області мобілізовано доходів на суму 1042,7 млн. грн., з них 637,5 млн. грн., або 61,1 % становили кошти від органів державного управління (по взаємних розрахунках з державним бюджетом, дотації, субвенції). З урахуванням сум отриманих дотацій і субвенцій видатки бюджету склали 1035,0 млн. грн., з них 842,2 млн. грн. (81,4 %) витрачено на фінансування соціально-культурних заходів.

В 2004 р. в економіці області було зайнято 308,8 тис. осіб (без працюючих на підприємствах, де чисельність не перевищує цenz, встановлений для малого підприємства). Серед працюючих в економіці області кожен п'ятий – спеціаліст з повною вищою освітою, майже кожен четвертий – з базовою вищою освітою. Станом на 1.01.2005 р. на обліку в службах зайнятості перебувало 32,5 тис. незайнятих громадян, з яких 31,9 тис. (98,1 %) мали офіційний статус безробітного. Із загальної кількості безробітних майже дві третини становили жінки, близько чверті – молодь у віці до 28 років. Рівень зареєстрованого безробіття за 2004 р. по області зріс на 0,5 в. п. відносно попереднього року і становив 4 % населення у працездатному віці.

Промисловість. Промисловість посідає чільне місце в господарському комплексі області. В промисловому комплексі на 1.01.2005 р. налічувалось 1,4 тис. підприємств, на яких працювало 21,9 % осіб, зайнятих в економіці області. Протягом останніх п'яти років позитивні темпи зростання обсягів виробництва фіксувалися щорічно і були притаманними фактично для більшості основних видів промислової діяльності. У 2004 р. відносно 2003 р. випуск продукції промисловості збільшився на 13,1 відсотки.

Сільське господарство. В 2004 році стан справ в сільському господарстві стабілізувався. Виробництво валової продукції сільського господарства в усіх категоріях господарств зросло проти рівня попереднього року на 21 %. Аграрна реформа в сільському господарстві області дала поштовх для розвитку особистих селянських господарств. За період з 1990 року площа сільськогосподарських угідь в їх користуванні збільшилася у 4 рази і склала майже 566 тис. га або третину від загальної площі.

Транспортна система. За 2004 рік всіма видами транспорту перевезено 97,4 млн. пасажирів, 27,6 млн. тонн вантажів, пасажирообіг становив 1130,4 млн. пас. км., вантажообіг – 1036,9 млн. т-км. В основному транспортну роботу виконано автомобільним транспортом.

Малий та середній бізнес. Починаючи з 1994 року, в промисловості провідне місце займає недержавний сектор, основу якого складають підприємства приватної форми власності. Їх питома вага в обсязі реалізованої промислової продукції (робіт, послуг) у 2004 р. становила 84,2 відсотка. За підсумками 2004 року в області функціонувало близько шести тисяч малих підприємств. Чисельність найманих працівників на малих підприємствах складає 50,7 тис. осіб. Малими підприємствами області реалізовано продукції та надано послуг на 1197,4 млн. грн. Частка продукції малих підприємств у загальних обсягах реалізованої продукції підприємств-юридичних осіб у 2004 році складає 9,8 %.

Інвестиційна діяльність. В останні роки в області покращилась інвестиційна та будівельна діяльність. У 2004 році підприємствами та організаціями усіх форм власності освоєно 1983,7 млн. грн. капітальних інвестицій. Переважну частку з них – 88,0 % становили інвестиції в основний капітал. Основним джерелом капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств і організацій, за рахунок яких освоєно 61,3 % усіх обсягів. За 2004 рік підприємствами та організаціями усіх форм власності освоєно 1744,8 млн. грн. інвестицій в основний капітал. Найбільш вагому частку (54,2 %) усіх інвестицій в основний капітал спрямовано у розвиток промислових виробництв.

Зовнішньоекономічна діяльність. У 2004 році більше 300 підприємств області здійснювали зовнішньоторговельні операції з товарами та послугами. Зовнішньоторговельні відносини підтримувались з партнерами 81 країн світу у торгівлі товарами та 58 країн – послугами. Значні експортні поставки товарів

здійснювались у Російську Федерацію, Німеччину, Молдову. Імпортні товари надходили переважно з Російської Федерації, Німеччини, Білорусі, Литви, Польщі. В структурі вивезеної продукції переважали електричні машини і устаткування, чорні метали та вироби з них, керамічні вироби.

У 2004 році в економіку області додатково залучено 20,2 млн. доларів прямих іноземних інвестицій, в основному за рахунок майнових та грошових внесків. Сукупний капітал нерезидентів за 2004 рік збільшився на 42,6 % і станом на 1 січня 2005 року складав 66,5 млн. доларів США. У розрахунку на одного мешканця області припадає 48 доларів США прямих іноземних інвестицій. Інвесторами Хмельниччини стали представники 28 країн світу. Іноземні інвестиції вкладено у 90 підприємств області. Більше половини прямих іноземних інвестицій залучено до промислових підприємств.

Освіта. На кінець 2004 року в області нараховувалось 798 дошкільних закладів. В усіх працюючих дитячих дошкільних закладах виховувалось 36,5 тис. дітей, або 55,3 % дітей відповідного віку. У поточному навчальному році в області розпочали роботу 1076 загальноосвітніх навчальних закладів всіх міністерств та відомств і всіх форм власності, в яких навчається 185,9 тис. учнів. У 2004 році ринок праці поповнило 7,4 тис. випускників ПТНЗ. Всього на початок 2004/05 навчального року в області розпочали роботу 15 вищих учбових закладів I-II рівнів акредитації та 10 – III-IV рівні, в яких навчається відповідно 10,8 та 36,8 тис. студентів. Змін у мережі вищих навчальних закладів протягом останніх трьох років не відбулось. У 2004/05 навчальному році до вищих навчальних закладів усіх рівнів акредитації прийнято 12,6 тис. осіб, у тому числі на денну форму навчання – 8,2 тис., заочну – 4,4 тис. Випуск фахівців різного рівня вищими навчальними закладами області щороку збільшується з 7,7 тисячі у 1995 році до 8,5 тисячі у 2004 році.

Охорона здоров'я. З кожним роком мережа закладів охорони здоров'я змінюється. У порівнянні з 1995 р. число лікарняних закладів зменшилось на 41,3 %, а лікарських амбулаторно-поліклінічних закладів збільшилось на 14,7 %.

(Основні показники економічного розвитку Хмельницької області наведено у Додатку 2)

1.4. ХАРАКТЕРИСТИКА КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ

РАЙОННИЙ ЦЕНТР: МІСТО КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ МІСТ: 1;

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ СЕЛИЩ МІСЬКОГО ТИПУ: 1;

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ СІЛЬСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ: 121;

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ СІЛЬСЬКИХ РАД: 42;

ЗАГАЛЬНА ПЛОЩА, кв. км: 1537;

КІЛЬКІСТЬ ЖИТЕЛІВ, чол.: 72814;

ГУСТОТА НАСЕЛЕННЯ (чол. на 1 кв. км): 47,37.

Кам'янець-Подільський район розташований у південно-західній частині Хмельницької області. Площа району складає 1537 км², що становить 7,4 % від території Хмельницької області. Відстань від адміністративного центру до м. Хмельницького: залізницею 113 км; автомобільними дорогами - 102 км.

Кам'янець-Подільський район адміністративно поділений на 42 сільських та одну селищну ради, до яких входить 122 населених пункти (121 село і селище міського типу Стара Ушиця). Наявне населення 72,8 тис. чоловік, з них 2,5 тис. чол. міське і 70,3 тис. чол. сільське. Станом на 1.01.2005 р. в усіх сферах економіки району було зайнято 12715 чол.

Промисловість. Промисловий комплекс району представлений 8 промисловими підприємствами. До найважливіших підприємств району відносяться: промисловість будівельних матеріалів (ВАТ "Подільський цемент"; ВАТ "Подільські товтри"; ВАТ "Будіндустрія"; ДП "Нігинський кар'єр"); харчова промисловість (ДП "Довжоцький спиртзавод"; ВАТ "Адаме"; ТзОВ „ЗС – ЛТД”); машинобудування та металообробка (ТзОВ „Будцемрем”). Галузеву спеціалізацію району визначають трудомісткі підприємства із виробництва будівельних матеріалів та переробна промисловість. На базі місцевих мінеральних ресурсів значного розвитку досягла промисловість будівельних матеріалів, питома вага продукції якої в загальному обсязі промислового виробництва становить понад 70%. Промисловість району займає ведучі позиції в структурі промислового виробництва Хмельницької області по виробництву плодоовочевих консервів, цементу, вапнякового каменю та харчового спирту.

Агрпромиловий комплекс. Агробізнес є однією із профільюючих галузей спеціалізації району. В районі налічується 116 селянських приватно-орендних та фермерських господарств. Площа сільськогосподарських угідь складає 107,3 тис. га. У структурі сільського виробництва рослинництво займає

74,7 %, тваринництво – 25,3 %. Найбільші посівні площі в районі займають зернові культури, а серед них – озима пшениця та ячмінь. Вирощують також горох, овес, гречку, кукурудзу, соняшник та інші культури. Найважливішими галузями тваринництва є м'ясо-молочне скотарство, свинарство, птахівництво.

Мале підприємництво. В районі налічується 138 економічно активних малих підприємств та 1890 приватних підприємств. Середньоспискова чисельність штатних працівників в малих структурах району складає 1567 чоловік. Спостерігається збільшення кількості реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності як юридичних так і фізичних осіб. У структурі малого підприємництва найбільшу питому вагу займають торгівля та громадське харчування (41,0 %) та промисловість (28,0 %).

Зовнішньоекономічна діяльність. Серед адміністративно-територіальних одиниць області район займає шосте місце по величині експорту і імпорту товарів. Експортні поставки здійснювали 6 підприємств. Імпорт отримували також 6 підприємств району. Співвідношення між експортом і імпортом в районі становить: експорт – 93,8 % і імпорт - 6,2 %. Зовнішньоторговельний обіг Кам'янець-Подільського району у 2004 році складав 9636,9 тис. дол. США, в тому числі експорт - 9040,8 тис. дол. США, імпорт - 596,1 тис. дол. США.

Туризм та дозвілля. В межах Кам'янець-Подільського району розташовані ландшафтні заказники державного значення: "Совий Яр", "Кармелюкова Гора", ботанічні заповідники місцевого значення "Маківська дача" та "Панівецька дача". Найбільш цікавою є організація місць відпочинку і лікування в поєднанні із сприятливими природними умовами і пізнавальними об'єктами (пам'ятки природи, архітектури і культури), розміщеними в селах Завалля, Китайгород, Калачківці, Голосків, а також об'єктами природо-заповідного фонду. До об'єктів лікувально-оздоровчої бази району відносяться: Дитячий санаторій "Дністер" (сmt. Стара Ушиця); санаторій-профілакторій "Лісова пісня" (с. Привороття-2.); дитячі оздоровчі комплекси в селах. Врублівці., Ісаківці., Збруч; база відпочинку в с. Устя; спортивно-оздоровчі бази в селі Голосків і сmt. Стара Ушиця. До послуг жителів району та відвідувачів діє районний центр культури і мистецтв, районна бібліотека (для дорослих і дітей), 83 сільські бібліотеки, 38 сільських будинків культури, 72 сільські клуби, 4 дитячі музичні школи, 4 народних музеї (в селах Чабанівка, Демшин, Вітківці, Нігин). В районі функціонує 1 стадіон, 33 футбольних поля, 11 - спортивних залів, 54 - майданчики з тренажерним обладнанням, 102 - спортивних майданчики.

Інфраструктура району.

Транспортні комунікації. Всі населені пункти району мають під'їзди з твердим покриттям. Рациональна шляхова сітка загального користування складає 608 км, з них 40 відсотків - асфальтове покриття. До транспортної мережі району входять залізничні та автомобільні шляхи. Основну роль у внутрішньорайонних та зовнішніх перевезеннях відіграє автомобільний транспорт. Через район проходить Південно-Західна залізнична магістраль протяжністю 41 км.

Телекомунікаційні системи. Послуги зв'язку забезпечуються двома підприємствами: Кам'янець-Подільським ЦЕЗ № 5 та Кам'янець-Подільським вузлом зв'язку. На території району діє 56 поштових відділень 40 АТС на 8382 номери.

Водопостачання та каналізація. Населені пункти району забезпечуються питною водою із підземних джерел. В стадії експлуатації на території району знаходиться 110 свердловин та 765 криниць загального користування. Загальна виробнича потужність комунального водопроводу складає 1144 м³/добу. В експлуатації знаходиться 13 свердловин, 65,3 км водопровідних мереж, 6 водопровідно-насосних станцій, 4 водопровідно-очисних споруд. Загальна пропускна потужність очисних споруд становить 580 м³ на добу. Протяжність каналізаційних мереж складає 7,4 км.

Газифікація. Станом на 1.01.2005 року природним газом користується 20 населених пунктів району, число абонентів складає 6459, газифіковано 16,4 % від загальної кількості населених пунктів. За 2004 рік в районі прокладено 59,4 км газопровідної мережі і газифіковано 934 будинки. В районі працює 1 газорозподільна станція та 78 газорегуляторних пункти.

Система освіти. Район має розвинену систему освіти, яка включає навчальні заклади дошкільної, середньої, позашкільної та професійно-технічної освіти. У 2004 році функціонувало 59 дошкільних навчальних закладів, в яких перебувало 1330 дітей, що становить 44,7 % від загальної їх кількості. До послуг дітей та молоді створена розгалужена мережа середніх навчальних закладів. У районі працює 20 шкіл I ступеня, 32 - I-II ступенів, 28 шкіл - I-III ступенів, серед яких чотири навчально-виховних комплекси та Орининська школа-інтернат. На території району діє Зіньковецьке професійно-технічне училище.

Медичне обслуговування. До послуг населення району 98 закладів охорони здоров'я, найбільшими з яких є центральна районна лікарня на 315 ліжок, а також номерні районні лікарні (Староушицька, Орининська) на 50 та 80 ліжок. Також в створену систему охорони здоров'я входять 8 лікарських амбулаторій, 33 фельдшерсько-

акушерських пункти, 54 фельдшерських пункти. Для послуг населення також створено систему поліклінічних закладів.

(Основні показники економічного розвитку Кам'янця-Подільського району наведено у Додатку 3)

2. НАСЕЛЕННЯ

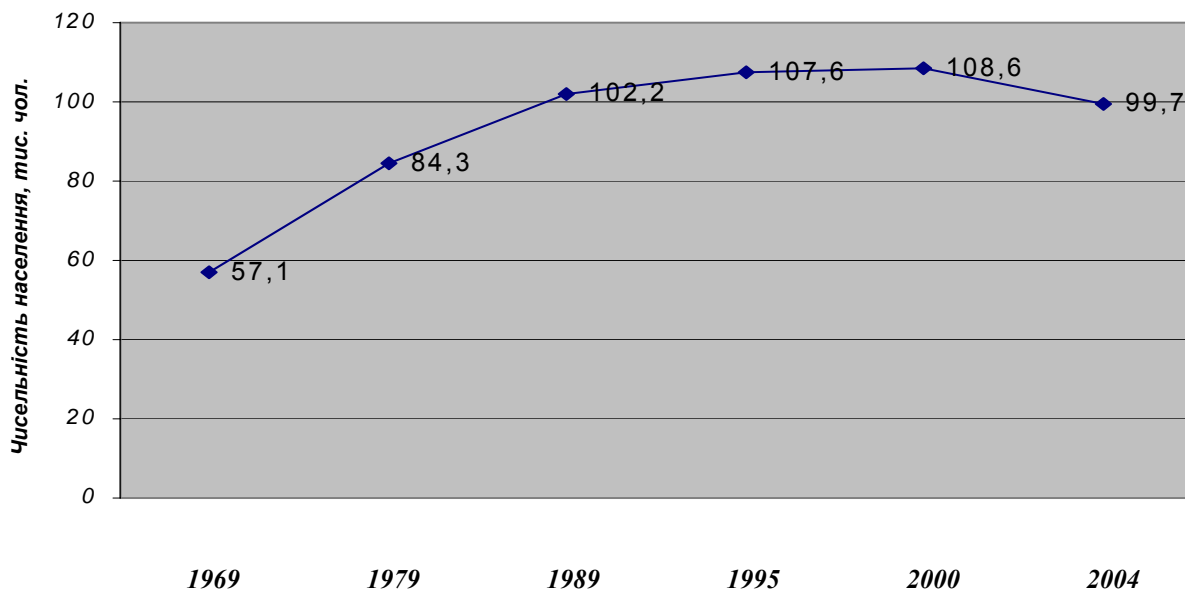
2.1. ЗАГАЛЬНА ДЕМОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА

Населення міста Кам'янця-Подільського складало на 01 січня 2005 року складало 99694 чол. і у порівнянні з 1970 р. кількість населення збільшилася майже у двічі. Починаючи з 1992 р. значно скоротились темпи приросту населення міста, що, головним чином, пояснюється призупиненням кількісних процесів урбанізації населення країни і значним скороченням розмірів виробництва промислових підприємств, що вплинуло на кількість робочих місць. Одним із факторів значного скорочення приросту населення міста є погіршення демографічної ситуації.

Таблиця 3. Чисельність мешканців у місті та районі, 1989 – 2004 роки (на 31 грудня), осіб

	1989	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Місто Кам'янець-Подільський	102200	107600	108600	109000	99600	99500	99694
Кам'янець-Подільський район	85800	78100	72500	70800	75700	73500	72814

Розглядаючи чисельність населення міста за статтю слід зазначити, що із всієї кількості населення 51,8% складають жінки і відповідно 48,2% - чоловіки. На 1000 чоловіків у місті приходиться 1073 жінки. За національним складом населення міста розподілено наступним чином: українці у структурі населення займають 85,4%, росіяни – 11,8%, євреї – 1,5%, поляки – 0,8%, інші – 0,5%.

Рисунок 1. Динаміка чисельності населення міста Кам'янця-Подільського.

При всіх існуючих умовах динаміка наявного населення свідчить про його можливе незначне збільшення у найближчій перспективі.

Таблиця 4. Природний та міграційний рух населення

Показники	2000	2001	2002	2003	2004
Народжені	782	730	707	769	795
Померлі	876	919	875	891	878
Природний приріст населення	-94	-189	-168	-122	-83
Прибулі	2607	3329	2566	2865	2987
Вибулі	2818	3239	1809	3132	3046
Механічний приріст	-211	90	757	-267	-59

Загальне збільшення (зменшення)	-305	-99	589	-389	-142
Ланцюговий індекс – чисельність населення, %	99,72	99,91	100,59	99,61	99,86

Кількість померлих в останні роки перевищувала кількість народжених і у 2004 році показник природного приросту був від'ємним і склав – 83 чоловіки. Найгіршим показником природного приросту населення був відзначений 2001 рік. Така негативна демографічна ситуація в останні роки спостерігається, практично, по всій території України. Із проведеного аналізу можна зробити висновок, що в разі неприйняття відповідних рішень і впровадження відповідних заходів щодо покращення демографічної ситуації у місті можна отримати значне природне скорочення кількості населення. Також місто в останні роки виступає міграційним донором. Найбільша кількість мігрантів (93,9%) припадає на міжрегіональну міграцію. За офіційними статистичними даними у 2004 році лише 44 жителя міста виїхали на постійне місце проживання за межі України.

Загалом за останні п'ять років за рахунок природного скорочення і від'ємного міграційного сальдо чисельність населення міста скоротилась на 346 чоловік.

Таблиця 5. Розподіл населення за віком

<i>Категорії населення</i>	<i>1989</i>		<i>2004</i>	
	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>
Чоловіки 0-14 років	11349	11,10	6971	6,99
Жінки 0-14 років	10957	10,72	6577	6,60
Чоловіки і жінки 0-14 років разом	22306	21,83	13548	13,59
Чоловіки 15-24 роки	11816	11,56	11264	11,30
Жінки 15-24 роки	11192	10,95	10740	10,77
Чоловіки і жінки 15-24 роки разом	23008	22,51	22004	22,07
Чоловіки 25-44 роки	15106	14,78	13782	13,82
Жінки 25-44 роки	16349	16,00	15483	15,53
Чоловіки і жінки 25-44 роки разом	31455	30,78	29265	29,35
Чоловіки 45-60 років	6796	6,65	9008	9,04
Жінки 45-60 років	7528	7,37	11196	11,23
Чоловіки і жінки 45-60 років разом	14324	14,02	20204	20,27
Чоловіки старші 60 років	3900	3,82	5236	5,25
Жінки старші 60 років	7243	7,09	8437	8,46
Чоловіки і жінки старші 60 років разом	11143	10,90	13673	13,71

Досить позитивним явищем у демографічній ситуації міста залишається досить велика кількість молоді (населення молодше працездатного віку в структурі населення складає 13,59 %) і невеликий відсоток пенсіонерів (13,71 %). Під впливом негативної демографічної ситуації за останні 15 років вікова структура населення міста значно погіршилась (зменшилась кількість молоді і відповідно збільшилась кількість осіб пенсійного віку). Питома вага молоді до 30 років у місті значно перевищує 30% всього населення.

2.2. ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ НАСЕЛЕННЯ

Система освіти міста представлена різними типами освітніх закладів різних рівнів. Вона включає загальноосвітні навчальні заклади, дошкільні та спеціалізовані заклади, професійно-технічні, а також вищі навчальні заклади різних рівнів акредитації. В місті функціонують Кам'янець-Подільський державний університет, Подільський державний аграрно – технічний університет, Військово-інженерний інститут, відкрито нові вищі учбові заклади – філія Київського інституту туризму, економіки і права, філія Міжрегіональної академії управління персоналом, сім середніх спеціальних учбових закладів, 4 професійно-технічних училища і один філіал. У 2004 році функціонували 18 дошкільних закладів.

В місті функціонують 26 загальноосвітніх навчальних закладів: 12 загальноосвітніх шкіл, 1 загальноосвітня школа II ступеню, 1 загальноосвітня школа I ступеню, 1 загальноосвітня вечірня школа, 2 спецшколи-інтернати для слабочуючих та туговухих дітей, школи нового типу – гімназія, 3 ліцеї, 4 навчально-виховних комплекси в складі яких гімназія, 2 ліцеї, 1 колегіум, 1 загальноосвітня школа-інтернат. Навчально-виховні заклади відвідує 14598 учнів.

У місті збережено мережу позашкільної освіти. Для послуг учнів діє 8 позашкільних закладів. В яких працює 439 гуртків та секцій, які відвідує 6631 учень.

Заклади освіти повною мірою укомплектовані педкадрами з відповідною фаховою освітою. Всього у закладах освіти працює 1510 педагогічних працівників. Основну частину прийнятих на роботу складають випускники місцевого педуніверситету, який в повній мірі забезпечує потребу закладів освіти регіону в педпрацівниках. Тісний зв'язок підтримується з педуніверситетом із питань формування потреби в педагогічних кадрах, прийомі і працевлаштуванні молодих спеціалістів, забезпеченні кадрами закладів освіти.

Великого значення для розвитку міста набула добре розвинута система закладів вищої та середньої спеціальної освіти. Вищі учбові заклади 3 – 4 рівнів акредитації являють собою навчальні, наукові, дорадчі та культурні центри, що обслуговують один із найбільших регіонів України. Хмельницька, Чернівецька, Тернопільська та Івано-Франківська області – абітурієнти з яких формують основний контингент студентів – це 9% загальної площі України. За роки незалежності України, не дивлячись на економічні складності цього періоду в житті ВУЗів, у Кам'янці-Подільському крім існуючих з'явилися нові комерційні заклади освіти – філія Київського інституту туризму, економіки і права та філія Міжрегіональної академії управління персоналом та інші. (Перелік навчальних закладів наведено у таблиці 6) За останні роки педагогічний та сільськогосподарський інститути підвищили свій статус і перетворились у Кам'янець-Подільський державний університет та Подільський державний аграрно – технічний університет.

Загальна кількість молоді, що навчається у вищих та середніх спеціальних навчальних закладах міста складає 16843 чол. (15,5% від загальної кількості населення міста). Велика кількість студентської молоді позитивно впливає на розвиток економіки міста, значно покращує показники зайнятості населення і забезпечує залучення додаткових грошових надходжень. Це пояснюється тим, що основна маса студентів приїжджають у місто на навчання із інших регіонів. Фінансування вказаних учбових закладів здійснюється із державного бюджету та за рахунок студентів, які оплачують власне навчання, що також є додатковим джерелом залучення фінансових ресурсів у місто.

У значно гіршому становищі знаходяться дошкільні та загальноосвітні заклади, що фінансуються із міського бюджету. Нестабільності у фінансуванні негативно відбиваються на їх матеріально-технічній базі.

Таблиця 6. Випускники навчальних закладів міста

<i>Тип, назва навчального закладу</i>	<i>2002</i>	<i>2004</i>
Середні школи - всього	776	836
Вищі навчальні заклади III-IV рівня акредитації: ВСЬОГО	1985	2224
Кам'янець-Подільський державний університет	936	1175
Подільський державний аграрно-технічний університет	814	641
Військово-інженерний інститут	235	127
Відділ Хмельницького інституту міжрегіональної академії управління персоналом	0	124
Філія Київського університету туризму, економіки і права	0	157
Вищі навчальні заклади II-III рівня акредитації: ВСЬОГО	0	442
Навчально-консультаційний центр НУХТ	0	120
Навчально-консультаційний центр ТАНГ	0	269
Навчально-консультаційний центр Львівського державного аграрного університету	0	53
Вищі навчальні заклади I-II рівня акредитації: ВСЬОГО	1058	1591
Будівельний технікум	93	110
Індустріальний технікум	285	350
Коледж харчової промисловості	302	269
Технікум Подільського державного аграрно-технічного університету	389	392
Училище культури	152	139
Медичне училище	157	219
Планово-економічний технікум-інтернат	103	112
Професійно-технічні училища - ВСЬОГО	826	629
ВПУ №6	194	187

ПТУ № 14	178	137
Професійний художній ліцей	121	145
Професійний будівельний ліцей	261	95
Філія Хмельницького професійного ліцею сфери послуг	72	65

Як видно із таблиці за останні роки збільшується кількість випускників навчальних закладів міста. Особливо це стосується вищих учбових закладів, які лише у 2004 році підготували 4257 фахівців. У ВУЗах здійснюється підготовка фахівців за значним переліком спеціальностей. Найбільше здійснюється випуск за економічними спеціальностями. Також здійснюється підготовка вчителів, юристів, інженерів, технологів, будівельників тощо.

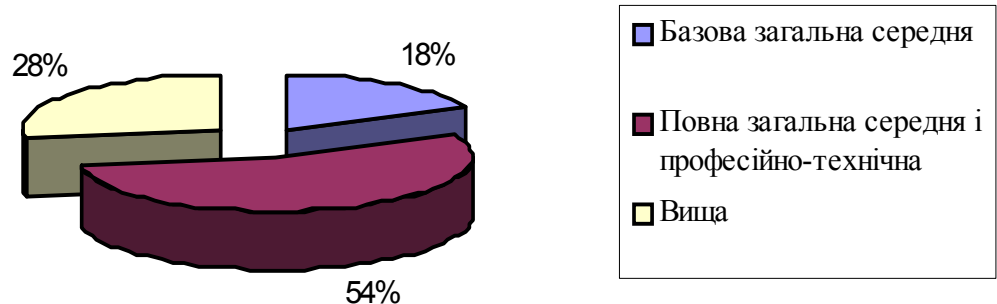

Рисунок 2 Рівні освіти серед населення у віці понад 10 років

Загальний освітній рівень населення міста зображено на малюнку 2. Близько третини населення міста мають вищу освіту.

3. ЖИТЛО

3.1. ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ МЕШКАНЦІВ ЖИТЛОМ

Загальна площа житлових приміщень усіх форм власності у місті складає 1754742 кв.м. 79,9 відсотки займають приміщення, які знаходяться у приватній власності. Житловий фонд комунальної власності м. Кам'янець-Подільського нараховує 752 житлових будинки.

Також в комунальній власності міста 7 гуртожитків і будинків малосімейного типу загальною площею 12323,7 кв.м, житловою площею 10679,6 кв.м, балансовою вартістю 38999,12 грн. Всього нараховується 18617 квартир, з яких приватизовано 10623, що складає 57%.

Таблиця 7. Площа житлових приміщень в житлових будинках, нежилых будівлях та гуртожитках на 1 січня 2005 року

	Загальна площа, квадратних метрів	У тому числі площа лоджій, балконів, терас, кв. метрів	Житлова площа, квадратних метрів
Всі форми власності	1754742	35647	1092765
Приватна власність	1402610	31291	887993
Державна корпоративна власність	6289	64	3141
Державна власність	83499	303	45551
Комунальна власність	262344	4079	156080

Житловий фонд міської ради за роками експлуатації характеризується наступним чином:

- до 20 років - 83 буд.;
- від 20 до 30 років - 142 буд.;
- від 30-50 років - 137 буд.;
- більше 50 років - 390 буд.;
- Гуртожитків:

від 20-30 років - 3 шт.

від 30-50 років – 4 шт.

Показники забезпеченості населення житлом у місті в динаміці за останні роки покращується, але вони знаходяться на значно нижчому рівні ніж в середньому по Україні і Хмельницькій області.

Таблиця 8. Забезпеченість населення житлом (в середньому на одну особу, м² загальної площі)

	2000	2002	2003	2004
По Хмельницькій області	22,0	22,5	22,7	23,0
По м. Кам'янець-Подільському	16,0	17,2	17,2	17,4

Поверховість житлового фонду міста характеризується наступними показниками:

- 1 поверх - 38194,7 кв. м заг. пл.;
- 2-4 поверхи - 149455,1 кв. м заг. пл.;
- 5 поверхів - 375480,2 кв. м заг. пл.;
- 9 поверхів - 189862,6 кв. м заг. пл.;
- більше 9-ти поверхів - 13973,8 кв. м заг. пл.

Таблиця 9. Інвестиції у житлове будівництво по місту Кам'янець-Подільський

Показники	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
	Тис.крб	Мли крб	Тис.грн.				
Обсяг інвестицій	10723	305321	8409	5999	7496	7892	14791
Індекси інвестицій в у житлове будівництво (відсотків до попереднього року), %	113,3	122,6	135,0	61,4	118,8	101,3	156,0

Позитивним фактором у розвитку житлового будівництва є його значний розвиток в останні два роки. Про це свідчать дані таблиці 9. У 2004 році у порівнянні із 2000 роком обсяг інвестицій у житлове будівництво збільшився 75,9 відсотки.

3.2. ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ

Технічний стан житлових будинків є задовільним. У місті нараховується 476 будинків із фізичним зносом від 40 до 80 % і 12 будинків – зверх 80%. Всі ці будинки потребують з кожним роком все більших обсягів ремонтних робіт. 57 житлових будинків потребують невідкладного капітального ремонту, у тому числі 31 – розміщений на території Старого міста.

Таблиця 10. Забезпеченість житлового фонду комунальними послугами

	Питома вага обладнаної загальної площі у житловому фонді, %					
	Водопроводом	Каналізацією	Центральним опаленням	Ваннами (душовими)	Газом	Гарячим водопостачанням
Всі форми власності	90,0	84,3	85,9	81,2	94,1	71,4
Приватна власність	89,9	84,0	84,6	84,0	99,7	75,9
Державна власність	100,0	100,0	100,0	99,4	0,6	99,4
Державна власність	99,9	99,3	98,9	74,8	59,6	57,7
Комунальна власність	87,0	80,4	88,2	68,2	77,3	51,0

У таблиці 10 показано рівень забезпеченості житлового фонду комунальними зручностями. Із всіх житлових будинків лише 52 % мають усі комунальні зручності, а 28 % взагалі без них.

Об'єкти комунальної власності, які не використовуються, передаються в оренду різним суб'єктам господарювання. Всі отримані кошти використовуються для покращення стану будівель і споруд, що знаходяться у комунальній власності.

До комунальної інфраструктури входить велика кількість різних підприємств, організацій і служб, які забезпечують життєздатність міста та розвиток його економіки.

Обслуговування, експлуатація і ремонт житлово-комунальних об'єктів, прибирання міста здійснює Управління житлово-комунального господарства, в структуру і підпорядкування якого входять:

- КАТП-222802 - здійснює вивезення ТПВ, експлуатацію кладовищ, відлов собак, експлуатацію звалища;

- Міська шляхова дільниця - здійснює експлуатацію, ремонт та утримання шляхів, прибирання та озеленення міста;
- Житлово – експлуатаційні підприємства - здійснюють експлуатацію та ремонт житлового фонду місцевої ради;
- КП "Міськліфтсвітло" – ремонт і обслуговування ліфтів, вуличне освітлення;
- ПС РБУ - капітальний ремонт житлових будинків;

3.3. РОЗВИТОК НОВОГО БУДІВНИЦТВА У МІСТІ

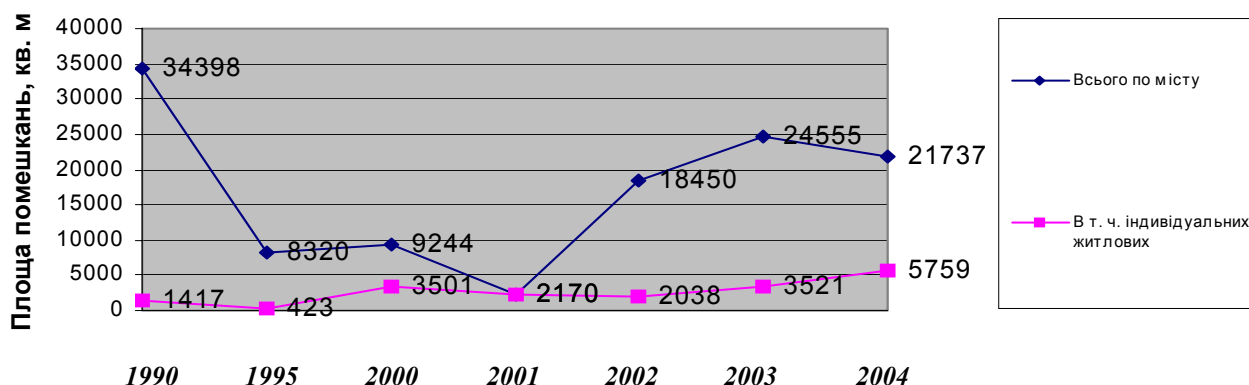
В останні роки в місті покращилась інвестиційна та будівельна діяльність. У 2004 році підприємствами та організаціями усіх форм власності освоєно 14791 тис. грн. капітальних інвестицій у житлове будівництво. Переважну частку з них – 88,0 % становили інвестиції в нове будівництво. На поліпшення об'єктів (капітальний ремонт, модифікацію, модернізацію) витрачено 8,7 % загального обсягу інвестицій.

Основним джерелом капітальних інвестицій залишаються власні кошти громадян, підприємств і організацій, за рахунок яких освоєно близько 60 % усіх обсягів.

Таблиця 11. Введення нового житла

<i>Показники</i>	2000	2002	2004
Новозбудовані житлові будинки разом	23	13	29
у тому числі			
- індивідуальні будинки	20	9	23
- % індивідуальних будинків	86,96	69,23	79,31
Новозбудовані помешкання разом	117	224	273
у тому числі:			
- в індивідуальних будинках	17	9	23
- % в індивідуальних будинках	14,53	4,02	8,42
Середня ринкова ціна 1 м ² площі нового помешкання, грн.	910,0	1237,0	1376,0
Середній розмір нового помешкання, м ²	79,0	82,4	79,6

На протязі 2004 року було збудовано 29 житлових будинків, із яких 79,3 % припадає на індивідуальні житлові будинки. В даний час з боку органів місцевого самоврядування проводиться політика сприяння у видачі земельних ділянок під житлове будівництво. Виділення земельних ділянок здійснюється на конкурсній основі. У місті досить помірна ціна на ринку житла. У 2004 році ціна 1 м² площі нового помешкання склала 1376 гривень. Однак ціни на житло на первинному і вторинному ринку постійно збільшуються.

Рисунок 3. Динаміка введення в експлуатацію житлових будинків по м. Кам'янець-Подільському (м². загальної площі)

Як видно із рисунка 3, починаючи із 2001 року спостерігається позитивна динаміка введення в експлуатацію нових житлових будинків по місту. Однак показники 2004 року ще не досягли показників 1990 року. Лише площа введеного індивідуального житла за 2004 рік у чотири рази більша ніж у 1990 році.

4. ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ

4.1. ЗАЙНЯТИСТЬ НАСЕЛЕННЯ

В 2004 році в економіці міста було зайнято 21692 осіб (без працюючих на підприємствах, де чисельність не перевищує ценз, встановлений для малого підприємства). Відносно 2003 року кількість працюючих скоротилась на 0,9 %. При порівнянні чисельності зайнятих у 1990 році видно, що їх кількість зменшилась більш ніж у двічі. Аналогічна ситуація спостерігається по всій Хмельницькій області. Значно меншими темпами скорочується чисельність працюючих у Кам'янець-Подільському районі.

Серед працюючих в економіці міста кожен п'ятий – спеціаліст з вищою освітою. Чисельність працюючої молоді у віці 15-35 років становила близько 20 % зайнятих в економіці.

Таблиця 12. Загальні тенденції зміни зайнятості (кількість найманих працівників), осіб

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Місто Кам'янець-Подільський	53488	42302	27938	26553	23611	21899	21692
Кам'янець-Подільський район	18000	11001	20619	17440	16857	14955	12975
Хмельницька область	477943	380044	426976	397763	364991	331973	308808

Відносно переднього року в 2004 р. спостерігається зменшення кількості працівників, які перебували у відпустках за ініціативою адміністрації без збереження заробітної плати, та працюючих в умовах неповного робочого часу. Коефіцієнт використання табельного фонду робочого часу в середньому на одного працівника становив 0,84 (в промисловості – 0,82).

Таблиця 13. Зайнятість за видами діяльності

Галузі і види діяльності	2002		2003		2004	
	Кількість працівників	Структура, %	Кількість працівників	Структура, %	Кількість працівників	Структура, %
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	81	0,45	217	1,26	32	0,22
Промисловість	11648	64,73	10692	62,30	9204	62,19
Будівництво	1561	8,67	1495	8,71	1592	10,76
Оптова й роздрібна торгівля, готелі та ресторани	1850	10,28	1801	10,49	1509	10,20
Транспорт і зв'язок	798	4,43	828	4,82	720	4,86
Фінансова діяльність	14	0,08	10	0,06	9	0,06
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	1300	7,22	1336	7,79	1135	7,67
Державне управління	15	0,08	4	0,02	10	0,07
Освіта	100	0,56	146	0,85	76	0,51
Охорона здоров'я	87	0,48	94	0,55	84	0,57
Колективні, громадські та особисті послуги	541	3,01	538	3,14	429	2,90

У місті Кам'янець-Подільському станом на 01.01.2005 року мешкає 99,69 тис. осіб постійного населення, з них близько 65 тис. осіб у працездатному віці (близько 65 %). В структурі зайнятого населення найбільшу питому вагу займають працівники промислових підприємств (62,2 %), але їх чисельність і питома вага у динаміці за останні роки зменшується. Також досить значна кількість населення зайнято у будівництві, оптовій і роздрібній торгівлі, готельному і ресторанному бізнесі. Найбільш привабливою для працевлаштування галуззю в останні роки є будівництво, яке розвивається досить швидкими темпами. Зайнятість населення у інших галузях господарської системи міста зменшується. Це, в певній мірі, пояснюється об'єктивними обставинами і економічною політикою, яка проводиться в останні роки.

На зайнятість населення, в сучасних умовах, великою мірою впливає розвиток малого і середнього підприємництва. За статистичними даними в підприємстві міста зайнято 11137 чол., що становить більше 50% працюючого населення міста. Найбільша кількість працівників зайнята у торгівлі та промисловості. На малих підприємствах в сферах промисловості зайнято 2343 особи (37,7%) та торгівлі 1261 особа (20,3%).

Таблиця 14. Зайнятість населення в малому і середньому бізнесі, осіб

	1999р.	2000р.	2001р.	2002р.	2003р.
Приватні підприємці - фізичні особи	2300	2465	3368	3457	4929
Працюючі на малих підприємствах	3175	3540	4800	5549	6208
Всього	5475	6005	8168	9006	11137

Порівняно з 2000 роком чисельність працюючих в малому бізнесі збільшилася у двічі. Додатково створені робочі місця на підприємствах: промисловості – 579 чол.; будівництві – 63; транспорті – 59; сільському господарстві – 5; загально-комерційної діяльності – 74; оптової торгівлі – 23. В загальному за останні 4 роки створено додатково 5662 робочих місць у малому і середньому бізнесі.

4.2. ЗАРОБІТНА ПЛАТА ТА ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ

Доходи населення міста у 2004 року у порівнянні з минулим збільшилися. Реальні наявні доходи, які можуть бути використані населенням на придбання товарів і послуг з урахуванням цінового фактора, також збільшилися. Найбільше сприяли зростанню доходів населення збільшення заробітної плати, підвищення пенсій, доходів від підприємницької діяльності. У структурі грошових доходів домогосподарств найбільшу питому вагу займають пенсії, стипендії, допомоги та субсидії (37,3 %) та оплата праці (30,7 %).

У 2004 р. зберігалася тенденція зростання рівня заробітної плати робітників і службовців. В той же час вона залишається однією з найнижчих серед регіонів України.

Середньомісячна номінальна заробітна плата одного штатного працівника, зайнятого в економіці міста за 2004 рік становила 410,31 грн., що майже на 30 % більше ніж у 2003 році.

Таблиця 15. Середня заробітна плата (грн.)

	2000	2001	2002	2003	2004
	<i>Номінальні величини, грн.</i>				
Місто Кам'янець-Подільський	164,85	222,39	266,42	320,46	410,31
Кам'янець-Подільський район	125,12	169,85	199,58	250,14	364,70
Хмельницька область	156,00	211,00	257,94	322,69	419,18
Україна	230,00	311,00	376,38	462,27	589,62

Спостерігається низький рівень заробітної плати. Незважаючи на ріст заробітної її рівень менше прожиткового мінімуму. Із діючих підприємств лише на 33 підприємствах або 4,8% середня заробітна плата перевищує прожитковий мінімум, на третій частині підприємств рівень середньої заробітної плати нижче мінімальної.

Темпи росту середньої заробітної плати у місті Кам'янці-Подільському значно нижчі ніж в середньому по Хмельницькій області і Україні.

Таблиця 15а. Темп приросту середньої заробітної плати

	2001/2000	2002/2001	2003/2002	2004/2003
	<i>Темп приросту, %</i>			
Місто Кам'янець-Подільський	34,90	19,80	20,28	28,04
Кам'янець-Подільський район	35,75	17,50	25,33	45,80
Хмельницька область	35,26	22,25	25,10	29,90
Україна	35,22	21,02	22,82	27,55

Найвищий рівень середньомісячної заробітної плати спостерігався у працівників освіти, будівництва і промисловості. Водночас, найменш оплачуваними залишаються працівники фінансової сфери (96,30 грн.), державного управління (145,00 грн.), готельному та ресторанному бізнесі (197,93 грн.). Не досягав середнього рівня заробітної плати по області і рівень оплати праці працівників соціальної сфери: охорони здоров'я та соціальної допомоги.

Таблиця 16. Середньомісячна зарплата найманих працівників, зайнятих в економіці міста у 2004 році

<i>Види економічної діяльності</i>	<i>Середньомісячна зарплата, грн.</i>
Всього	345,88

Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	276,30
Промисловість	373,87
Будівництво	383,90
Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	252,31
Готелі та ресторани	197,93
Транспорт і зв'язок	223,90
Фінансова діяльність	96,30
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	306,54
Державне управління	145,00
Освіта	472,59
Охорона здоров'я та соціальна допомога	228,08
Колективні, громадські та особисті послуги	289,10

Сукупні витрати домогосподарства з року в рік зростають. Середньомісячні сукупні витрати домогосподарства у 2003 р. склали 654,4 грн., що на 8,8 % більше, ніж у 2002 р. При цьому структура сукупних витрат практично не змінилася і свідчить про низький рівень життя населення області. Як і в попередні роки частка витрат на харчування була найвагомішою в структурі сукупних витрат. Три п'ятих загальних витрат домогосподарства міста направляли на продовольчі товари та харчування поза домом, на купівлю непродовольчих товарів та оплату послуг (без витрат на харчування поза домом) – трохи більше четвертої частини.

4.3. БЕЗРОБІТТЯ

Функціонування ринку робочої сили в місті за останні роки відбувалося на фоні зростання чисельності населення, не зайнятого трудовою діяльністю. Це склалося внаслідок вивільнення робочої сили з виробництва та супроводжувалось зменшенням попиту на неї. Продовжується зменшення чисельності зайнятих в галузях економіки міста (крім працюючих у малих підприємствах). Також значним залишився і обсяг прихованого безробіття. Фактичний рівень зареєстрованого безробіття по місту у 2004 році склав 4,0 %, що менше на 2,13 відсоткових пункти ніж у 1995 році. Цей показник перевищує середній показник рівня безробіття по Україні.

Таблиця 17. Рівень зареєстрованого безробіття (на 31 грудня), %

	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Місто Кам'янець-Подільський	6,13	5,95	5,21	4,11	3,80	4,00
Кам'янець-Подільський район	2,85	6,96	6,10	6,80	5,00	3,50
Хмельницька область	0,6	3,8	3,7	3,5	6,9	6,9
Україна	0,5	4,2	3,7	3,8	3,6	3,6

Станом на 1.01.2005 року на обліку в службах зайнятості перебувало 2698 незайнятих громадян, які мали офіційний статус безробітного. Із загальної кількості безробітних майже дві третини становили жінки, близько чверті – молодь у віці до 28 років

Таблиця 18. Кількість безробітних на одну вакансію (на 31 грудня), осіб

	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Місто Кам'янець-Подільський	8	31	23	12	7	5
Кам'янець-Подільський район	6	31	18	34	9	7
Хмельницька область	4	0	18	15	11	31
Україна	2	17	11	9	7	6

Внаслідок реструктуризації, приватизації, запровадження механізму банкрутства продовжуються процеси вивільнення працівників з підприємств і установ міста. Навантаження на одне вільне робоче місце залишається досить значним. Спостерігається стійка регіональна диспропорція між пропозицією робочої сили на ринку праці в місті та попитом на неї. Позитивним явищем в останні роки є зростаючий попит на робочу силу у економіці міста. У місті навантаження на одну вакансію складає 5 осіб, що значно менше ніж в середньому по Хмельницькій області і Україні.

Таблиця 19. Зареєстровані безробітні за рівнем освіти (на 31 грудня)

<i>Рівні освіти</i>	<i>2000</i>		<i>2001</i>		<i>2002</i>		<i>2003</i>		<i>2004</i>	
	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>
Базова загальна середня	141	3,06	52	1,29	43	1,36	38	1,29	24	0,89
Повна загальна середня	1599	34,70	1423	35,39	1118	35,24	942	32,07	855	31,69
Професійно-технічна	969	21,00	878	21,83	653	20,59	631	21,48	536	19,87
Базова вища	1184	25,70	1124	27,95	922	29,06	842	28,67	807	29,91
Повна вища	712	15,46	544	13,53	436	13,74	484	16,48	476	17,64

Серед незайнятих переважають громадяни таких професій, як інженер, бухгалтер, економіст, вчитель, вихователь, касир, лаборант, кухар, продавець. Найбільше безробітних мають професійно – технічну і вищу освіту. Це пов'язано із значним дефіцитом на низько кваліфіковану робочу силу на підприємствах і організаціях міста.

Міський центр зайнятості населення проводить значну роботу із підвищення кваліфікації та перекваліфікацію незайнятого населення.

Таблиця 20. Зареєстровані безробітні за тривалістю безробіття (на 31 грудня)

<i>Тривалість безробіття</i>	<i>2000</i>		<i>2001</i>		<i>2002</i>		<i>2003</i>		<i>2004</i>	
	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>
До 1 місяця	178	3,87	235	5,84	285	8,98	213	7,25	225	8,34
1-2 місяці	234	5,08	339	8,43	207	6,53	246	8,38	198	7,34
2-3 місяці	192	4,58	273	6,79	239	7,53	331	11,27	212	7,86
4-6 місяців	574	12,46	756	18,80	545	17,18	530	18,05	596	22,09
7-9 місяців	510	11,07	567	14,10	521	16,42	390	13,28	515	19,09
10-12 місяців	573	12,44	435	10,82	541	17,06	555	18,90	524	19,42
13-18 місяців	554	12,03	492	12,24	562	17,72	453	15,42	323	11,97
19-24 місяці	460	9,99	369	9,18	202	6,37	184	6,26	76	2,82
25-36 місяців	487	10,58	359	8,93	53	1,67	35	1,19	29	1,07
Понад 36 міс.	843	18,31	196	4,87	17	0,54	0	0,00	0	0,00

Середня тривалість безробіття в 2004 році становила 6 місяців (у 2003 р. – 7 місяців). Понад 6 місяців на обліку у службі зайнятості у 2004 році перебувало 54,37 % безробітних, що на 20,05 % менше ніж у 2000 році.

Таблиця 21. Вікова структура зареєстрованих безробітних

	<i>2000</i>		<i>2001</i>		<i>2002</i>		<i>2003</i>		<i>2004</i>	
	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>	<i>осіб</i>	<i>%</i>
15-17 років	3	0,07	8	0,20	2	0,06	4	0,14	2	0,07
18-28 років	1086	23,58	918	22,83	702	22,13	654	22,27	707	26,20
передпенсійний вік	139	3,02	137	3,41	133	4,19	118	4,02	112	4,15
Інші	3377	73,33	2958	73,56	2335	73,61	2161	73,58	1877	69,57

Негативним явищем у віковій структурі безробітних є висока питома вага молоді від 18 до 28 років та людей у найбільш активному працездатному віці. При цьому питома вага цих категорій безробітних у загальній їх чисельності у динаміці збільшується.

Порівняльна характеристика показників зайнятості та безробіття у місті Кам'янець-Подільський та Кам'янець-Подільському районі наведено у Додатку 7.

5. ЕКОНОМІКА

5.1. СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В місті продовжувались процеси реформування власності. У 2004 році продовжувались процеси зміни форми власності на господарські об'єкти. Станом на 1 січня 2005 року у ЄДРПОУ по місту Кам'яню-

Подільському налічується 2326 підприємств, організацій та їх відокремлених підрозділів. За п'ять років сукупність об'єктів ЄДРПОУ зросла майже на 50 відсотків.

Найпоширенішими організаційно-правовими формами господарювання підприємств, створених у 2004 році залишаються: приватне підприємство, товариство з обмеженою відповідальністю. Підприємства цих організаційно-правових форм господарювання і у загальній сукупності об'єктів ЄДРПОУ на 1.01.2005 року складають 41 відсоток.

Матеріальну сферу економіки міста представляють промисловість, будівництво, транспорт, зв'язок, а нематеріальну – заклади освіти, охорони здоров'я, культури, тощо

Починаючи з 1994 року, в промисловості провідне місце займає недержавний сектор, основу якого складають підприємства приватної форми власності. Переважна більшість підприємств, які функціонують в сільському господарстві, промисловості, будівництві, оптовій та роздрібній торгівлі, створені на засадах приватної власності. Підприємства приватної власності складають 81 відсоток від загальної кількості об'єктів ЄДРПОУ.

За підсумками 2004 року в місті функціонувало більше 700 малих підприємств. Це на 3,0 % більше, ніж у попередньому році. Господарську систему міста доповнюють близько 6 тисяч приватних підприємців – фізичних осіб.

Таблиця 22. Кількість об'єктів ЄДРПОУ за формами власності (на 1 січня 2005 року)

	<i>Всього</i>	<i>У тому числі</i>		
		<i>приватна</i>	<i>Державна та державна корпоративна</i>	<i>Комунальна та комунальна корпоративна</i>
По Хмельницькій області	22495	18166	1160	3169
По м. Кам'янець-Подільському	2326	2015	92	219

В таблицях 23 і 23 а представлена динаміка реєстрації суб'єктів господарської діяльності у місті кам'янці-Подільському. Як видно із таблиць кількість суб'єктів господарської діяльності у місті постійно збільшується.

Таблиця 23. Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності (Юридичні особи)

<i>Роки</i>	<i>Ново зареєстровані підприємства</i>	<i>Скасовано</i>	<i>Зареєстровано всього</i>	<i>Діючі підприємства</i>
до 1994	522		522	
1994	239		761	352
1995	248		1009	406
1996	98		1107	395
1997	81		1188	414
1998	106	5	1289	404
1999	101	7	1383	433
2000	87	11	1459	598
2001	85	6	1538	601
2002	92	10	1620	643
2003	91	19	1692	695
2004	105	19	1778	716
Всього	1855	77	1778	716

Таблиця 23 а. Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності (приватні підприємці - фізичні особи)

<i>Роки</i>	<i>Ново зареєстровані</i>	<i>Скасовано</i>	<i>Зареєстровано всього</i>
до 1994	1325		1325
1994	895		2220
1995	829		3049
1996	628	7	3670
1997	476	147	3999
1998	630	305	4316
1999	707	397	4721
2000	770	512	4971

2001	1027	574	5421
2002	890	1113	5195
2003	1005	488	5694
2004	1035	583	6091
Всього	10217	4126	6091

Проблемою для міста є те що кожне друге зареєстроване підприємство не працює. Із зареєстрованих підприємств в місті фактично працюють лише 40,2%. Решта підприємств або тимчасово не працюють або існують, однак результати їх діяльності відсутні.

Незважаючи на те, що кількість зареєстрованих фізичних осіб щороку зростає, значна частина приватних підприємців скасовують державну реєстрацію і відмовляються від статусу приватного підприємця як з економічних, так і з соціальних причин. Наприклад, за останні чотири роки було зареєстровано 3698 підприємців, а скасовано реєстрацію 2675 підприємців, що становить майже 50% всіх зареєстрованих підприємців.

Розвиток промисловості

Провідною галуззю економіки міста є промисловість, яка представлена 36 підприємствами: в т.ч. 15 – машинобудування, електротехніки і металообробки; 11 – харчової і переробної галузі, 6 – промисловості будівельних матеріалів та будіндустрії, 4 – інших галузей. Найбільші серед них заводи “Електрон”, “Електромеханічний”, кабельний, приладобудівний, “Мотор”, цементний, ВАТ “Модуль”.

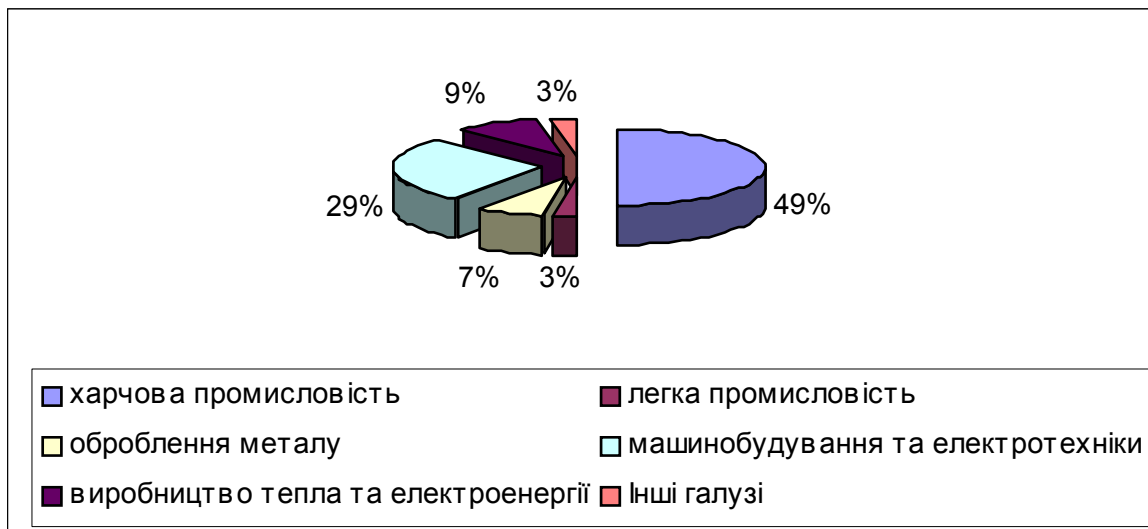
Починаючи з 1995 року відбувається реформування промислових підприємств на базі них створюються відкриті і закриті акціонерні товариства, колективні підприємства, спільні підприємства і виробництва, товариства з обмеженою відповідальністю, дочірні структури, філії, тощо.

В промисловості працює найбільша кількість економічно активного населення міста. Виробничі площі, парк технологічного обладнання дозволяє довести кількість працюючих у промисловості до 30 тис. чоловік. З реорганізацією української економіки, обсяги виробництва порівняно з 1990 роком різко скоротилися і значна частина виробничих площ та технологічного обладнання не задіяні у виробництві.

У структурі виробництва товарів широкого споживання в порівнянних цінах питома вага продовольчих товарів значно перевищує непродовольчі.

Протягом останніх років спостерігається на більшості підприємств міста стабілізація виробництва. Особливо це стосується підприємств галузі машинобудування, які за виручкою від реалізації продукції по місту займають друге місце. Їх питома вага в загальному обсязі виробництва у порівнянних цінах складає 29 %.

За останніх 10 років підприємства будівельних матеріалів працювали нестабільно і починаючи з 1990 року обсяги виробництва постійно скорочуються, але за останніх два роки галузь інтенсивно почала відроджуватись.

Рисунок 4. Структура промислового виробництва у місті Кам'янці-Подільському.

Розвиток малого та середнього бізнесу

Сьогодні підприємництво відіграє найважливішу роль в соціально-економічному розвитку міста. На

очах формується і утверджується долаючи великі труднощі підприємництва малий та середній бізнес. Статистика свідчить, що на протязі останніх 4 років малий бізнес активно зростає. Сьогодні відбувається кількісний і якісний його ріст. Щороку реєструється більше 80 підприємств та 1000 підприємців.

Як показує аналіз збільшується кількість діючих підприємств та працюючих підприємців. За останні 4 роки кількість діючих підприємств зросла на 97 одиниць, або на 22%, в т.ч. за минулий рік кількість діючих підприємств зросла на 52 підприємства або 8,1%.

Кількість діючих малих підприємств на 10 тис. населення у м. Кам'янець-Подільський складає 72 одиниці, що на 75% більше аналогічного показника по області (Хмельницька область – 40; Україна – 57).

Таблиця 24. Кількість діючих суб'єктів малого підприємництва

	Всього					На 10 тис. осіб наявного населення				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
По Хмельницькій області	4519	4841	5178	5607	5833	31	34	36	40	42
По м. Кам'янець-Подільському	597	601	643	695	716	58	60	64	70	72

За кількістю суб'єктів малого бізнесу місто займає друге місце після м. Хмельницького. Питома вага діючих підприємств міста від загально діючих по області становить 12,4%.

За 2004 рік малими підприємствами отримано доходу в сумі 2 млрд.112 млн. 566 тис. грн., із них на 96,5% - доходи від торгово-посередницької діяльності, промисловості – 1,4%, будівництві – 0,8%.

За 2004 рік збільшилися прибутки підприємств на 795 тис. грн. 268 підприємств в минулому році отримали прибутки.

Розвиток малого та середнього бізнесу в значній мірі сприяє відродженню вітчизняного виробництва. Підприємства малого бізнесу заповнили нішу у виробництві окремих видів продукції, що утворилася внаслідок кризи виробництва на великих промислових підприємствах. Сьогодні вони виробляють будівельні матеріали, що відповідають європейським стандартам, дерево ріжучий інструмент, меблі, гральні автомати, товари народного споживання та займаються переробкою практично усіх видів сільськогосподарської продукції.

В загальних обсягах виробництва по місту частка малих промислових підприємств складає 17,4%.

Серед промислових підприємств найкраще спрацювали: ТзОВ “Інтрас-Поділля”, ВАТ “Розбуд”, ПП “Ватцо”, ТзОВ “Магнум-Україна”, ТзОВ “Полімет” за своєю чисельністю в цьому році перейшло в категорію великих промислових підприємств, ТзОВ “Левада ЛТД”, ВККП “Механік”, ПП “Механік - сервіс”, МКП “Інтекс”.

Збільшується кількість працюючих підприємств будівельної галузі. Порівняно з попереднім роком їх кількість збільшилась на 2 одиниці, фактично за минулий рік прозвітували 41 підприємство. Обсяг будівельно-монтажних робіт склав 11840,1 тис. грн. Найбільш потужніше працюють підприємства: ПП “Віват”, ТзОВ фірма “Омега”, ТзОВ “Бізнес-2000”, ДП МОУ “Подільськвибухпром”. На їх долю приходиться майже 60% всіх будівельних обсягів виробництва.

За минулий рік покращилась ситуація на підприємствах транспорту і зв'язку. Обсяг транспортних перевезень склав 8234,7 тис. грн. На загальну результативність найбільше вплинули ТОВ “Барс”, ТзОВ “Авторейс ЛТД”, ТОВ ТПК “Артур Г. Чорноштан”.

В 4,7 рази в порівнянні із попередніми роками збільшився товарообіг в оптовій торгівлі. Оптовою торгівлею зайнято 138 підприємств, порівняно з минулим роком їх кількість зросла на 3 підприємства. Покращилась ситуація на підприємствах невиробничих видів побутового обслуговування. В даному секторі працює 11 підприємств. Добре себе зарекомендували підприємства здоров'я, фізичної культури та соціального забезпечення.

Як результат надходження в міський бюджет від суб'єктів малого підприємництва склали 32,9 %.

Неодноразова ситуація склалася на підприємствах роздрібною торгівлі. Це пояснюється тим, що 2 підприємства ПП “Глід” та ПП “Медобори-фарм” перейшли в розряд великих підприємств, 8 підприємств припинили свою діяльність. Скорочується чисельність підприємств ресторанного господарства. Порівняно з 2002 роком їх кількість зменшилась на 2 одиниці. В цій галузі зайнято 31 підприємство. Враховуючи те, що виручка порівняно з відповідним періодом минулого року зросла на 7,7%, денна виручка в середньому на підприємствах складає всього 201 грн. 65 коп.

Виходячи із аналізу роботи малих підприємств можна судити про високий рівень тінізації підприємницької діяльності в місті. Звичайно, проблема тіньової економіки властива сьогодні всій Україні і має об'єктивний характер, але потрібно звертати увагу і на її розміри. Трохи сумнівно, що можуть бути такі

низькі зарплати у малому бізнесі. Не виключено, що статистичні дані не завжди відповідають дійсності. Так, за статистикою виходить, що стан малих підприємств з року в рік погіршується і за підсумками минулого року прибутково спрацювало лише 36,8% підприємств. А сумніви виникають в тому, що збиткові підприємства чомусь не закриваються роками. На жаль, досі не впроваджено статистичний облік підприємців – фізичних осіб, а відомо, що насправді більшість магазинів, закладів харчування – це підприємці – фізичні особи. І та продукція, ті послуги, які вони надають, ніде не враховані. Якби все це враховувалось, ми б мали реальну картину того, що виробляється малим бізнесом.

Для підтримки розвитку малого підприємництва міською радою створено Міський фонд підтримки підприємництва, якому виділено із бюджету в 2003 р. 150 тис. грн., в 2004 р. – 180 тис. грн. З Фонду підтримки малого підприємництва 2003 році виділено 63665 тис. грн. на погашення річних сум (відсотків) за користування банківськими кредитами. Фактично фінансову допомогу надано в 2003р. 9 суб'єктам підприємницької діяльності на суму 51,9 тис. грн., в т. ч.: ПВКП «Механік» - 8,88 тис. грн., ПП «Художні виробничі майстерні» - 22,19 тис. грн., ПП «Лічильник» - 5,68 тис. грн., ПП «Терма» 5,78 тис. грн. ТОВ «Український кристал» 4,3 тис. грн., ТОВ «Династія» - 0,97 тис. грн., ППП «Лібрис» - 0,57 тис. грн.

Продовжується робота по передачі в оренду та власність СПД приміщень та земельних ділянок. Щорічно оновлюється банк даних про не житлові приміщення, що знаходяться в комунальній власності і передаються в короткотермінову та довготермінову оренду малим підприємствам. Крім цього промислові підприємства міста пропонують малому бізнесу 5750 кв. м. приміщень, які можна використати для виробництва, і 4850 кв. м. під офіси. За останніх 4 роки суб'єктам підприємницької діяльності передано 234 приміщення загальною площею 48,5 тис. кв. м. та 910 земельних ділянок площею майже 138 га. Продано земельних ділянок у власність в кількості 102 ділянки площею 49 га. та приміщень комунальної власності площею 27209 кв. м.

5.2. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА І ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У 2004 році більше 14 підприємств міста здійснювали зовнішньоторговельні операції з товарами та послугами. Зовнішньоторговельні відносини підтримувались з партнерами із 56 країн світу.

За 2004 рік підприємствами і організаціями міста здійснено зовнішньоторговельних операцій на суму 99 млн. 356 тис. \$ США, в тому числі імпорт склав – 48714,5 млн. \$ США, а експорт – 50642,3 млн. Серед адміністративно-територіальних одиниць області місто Кам'янець-Подільський займає 3 місце по величині експорту товарів (після міст Хмельницького та Шеретівки) та друге місце по надходженню імпорту (після м. Хмельницького).

У товарній структурі експорту найбільшу питому вагу посідають недорогоцінні метали та вироби з них, механічне обладнання; машини та механізми, електрообладнання та їх частини; пристрої для записування або відтворення зображення звуку, текстиль та вироби з текстилю, транспортні засоби та шляхове обладнання.

Таблиця 25. Товарна структура експорту (тис. доларів США)

	2000	2004
Живі тварини, продукти тваринного походження	817,25	52,00
Продукти рослинного походження	766,04	459,11
Готові харчові продукти	429,89	0,00
Мінеральні продукти	1231,13	158,90
Полімерні матеріали, пластмаси та каучук	70,72	290,44
Шкіряна і хутряна сировина та вироби з них	0,04	0,00
Деревина і вироби з деревини	346,67	473,37
Текстиль та вироби з текстилю	1393,94	3769,42
Вироби з каменю, гіпсу, цементу, кераміки, скла	43,72	24,27
Недорогоцінні метали та вироби з них	1437,79	22293,22
Механічне обладнання; машини та механізми, електрообладнання та їх частини; пристрої для записування або відтворення зображення звуку	8710,97	18390,20
Транспортні засоби та шляхове обладнання	128,88	3630,34
Прилади і апарати оптичні, для фотографування або кінематографії; апарати медико-хірургічні; годинники; музичні інструменти	104,62	6,62

Різні промислові товари	232,62	221,16
Різне	0,00	873,24
РАЗОМ	15714,28	50642,29

Значні експортні поставки товарів здійснювались у Російську Федерацію, Німеччину, Молдову. Імпортні товари надходили переважно з Російської Федерації, Німеччини, Білорусі, Литви, Польщі. В структурі вивезеної продукції переважали електричні машини і устаткування, чорні метали та вироби з них, керамічні вироби. Основу імпорتنих надходжень склали механічне устаткування, чорні метали і добрива.

У зовнішній торгівлі послугами основними партнерами були Російська Федерація, Німеччина, Італія, Угорщина. Структура зовнішніх операцій послугами залишається традиційною: надавались переважно послуги в обробній промисловості та транспортні послуги; в імпорті найбільшу частку займали транспортні послуги та послуги, пов'язані з будівництвом.

Таблиця 26. Географічна структура експорту (тис. доларів США)

	2000	2004
Країни СНД	981,68	4498,23
Окремо Росія	4123,99	18218,83
Країни ЄС	10068,69	26226,20
США та Канада	98,16	675,24
Країни Близького Сходу та Туреччини	441,76	937,99
Інші	0,00	85,80
РАЗОМ	15714,28	50642,29

У 2004 році в економіку міста додатково залучено 3663,8 тис. доларів США прямих іноземних інвестицій, в основному за рахунок майнових та грошових внесків.

Сукупний капітал нерезидентів за 2004 рік збільшився на 42,6 % і станом на 1 січня 2005 року склав 66,5 млн. доларів США. У розрахунку на одного мешканця області припадає 48 доларів США прямих іноземних інвестицій.

Інвесторами Хмельниччини стали представники 28 країн світу. Значні обсяги інвестицій надійшли з Ліхтенштейну, Кіпру, Віргінських Британських островів, Російської Федерації і Сполучених Штатів.

Іноземні інвестиції вкладено у 90 підприємств області. Більше половини прямих іноземних інвестицій залучено до промислових підприємств, майже третину – до підприємств, які здійснюють операції з нерухомістю, здаванням під найм та надають послуги юридичним особам.

Таблиця 27. Структура прямих іноземних інвестицій за країнами походження (тис. доларів)

	2004	Усього, на 1 січня 2005 р.	% від загальних
Нідерланди	2,32	48,36	0,06
Німеччина	527,60	2228,03	14,40
Ізраїль	1504,29	1504,29	41,06
США	130,75	1568,25	3,57
Велика Британія	1473,60	1841,10	40,22
Естонія	19,10	34,10	0,52
Польща	6,12	91,30	0,17
Латвія	0,00	5,50	0,00
Кіпр	0,00	335,63	0,00
РАЗОМ	3663,78	7656,56	100,00

Одним із реальних напрямків виходу міста з економічної кризи є структурна реорганізація виробництва в поєднанні з його інвестуванням. В даному напрямку у місті ведеться недостатня робота. Загальний обсяг інвестицій склав лише 7,6 млн. \$ США. Однак, як показали результати аналізу, в місті успішно працюють підприємства з іноземними інвестиціями: ЗАТ «Преттель-кабель-Україна», підприємство «Далланс», швейна фабрика, тощо.

5.3. НАЙБІЛЬШІ РОБОТОДАВЦІ

Таблиця 28. Найбільші роботодавці міста Кам'янця-Подільського у 2004 році

<i>Підприємство, організація, установа</i>	<i>Вид діяльності (основний)</i>	<i>Чисельність працівників</i>
ВАТ „Кам'янець-Подільський електромеханічний завод”	Машинобудування, виробництво електроприладів та електроустаткування	942
ЗАТ „Тепловоденергія”	Виробництво та розподілення тепла, електроенергії, водопостачання і водовідведення	907
“Кам'янець-Подільське колективне швейне підприємство”	Легка промисловість, пошиття чоловічого верхнього одягу	589
ЗАТ „Преттль-Кабель-Україна”	Машинобудування, виробництво електроприладів та електроустаткування	444
ВАТ „Кам'янець-Подільський завод „Електрон”	Машинобудування, виробництво медичного обладнання та засобів обліку теплової енергії	407
ВАТ „Модуль”	Металургія, оброблення металу	398
ТОВ „Кабельний завод”	Машинобудування, виробництво електроприладів та електроустаткування	368
ВАТ Завод дереворізального інструменту „Мотор”	Машинобудування, виробництво дереворізального інструменту	271
Науково-технічний комплекс „Завод точної механіки”	Виробництво продукції спеціального призначення	249
ВАТ „Гіпсовик”	Виробництво мінеральних виробів (гіпсу, гальки, муки кременевої)	240
ЗАТ „Кам'янець-Подільський хлібокомбінат”	Харчова промисловість, виробництво хлібобулочних виробів	229
ТзОВ „Птахокомбінат”	Харчова промисловість, переробка м'яса та виробництво м'ясопродуктів	223
ВАТ „Кам'янець-Подільськавтоагрегат”	Машинобудування, виробництво вузлів та комплектуючих до вантажних автомобілів	217
УВП УТОС	Машинобудування, виробництво електроприладів та електроустаткування	204
ВАТ „Кам'янець-Подільський приладобудівний завод”	Машинобудування, виробництво вимірювальних приладів	193
ВАТ „Тютюнова фабрика”	Харчова промисловість, виробництво тютюнових виробів	138
ТОВ „Полімет”	Виробництво пластмасових та гумових виробів	126
ПП „Пакт”	Машинобудування, виробництво електроприладів та електроустаткування	119
ВО „Комбінат будматеріалів”	Виробництво залізобетонних будівельних конструкцій	115
УВП УТОГ	Легка промисловість, пошиття спецодягу	107
ВАТ „Комбінат хлібопродуктів”	Харчова промисловість, виробництво круп, борошна та хлібобулочних виробів	96
ВАТ „Спеціальне конструкторське бюро меделектротехніки”	Машинобудування, виробництво медичної електротехніки	80
КП "Кам'янець-Подільська міська друкарня"	Поліграфічні послуги і випуск друкованої продукції	76
ВАТ „Кам'янець-Подільськсільмаш”	Машинобудування, виробництво сільськогосподарської техніки	62
ЗАТ „Металоприлад”	Оброблення металу і виробництво металевих виробів	42

5.4. ЕКОНОМІКА МІСТА

Бюджет міста повинен слугувати інтересам його мешканців і бути планом формування та використання бюджетних ресурсів для забезпечення проведення заходів і виконання функцій, які здійснюються міською радою та її виконавчим комітетом, направлених на всебічне задоволення потреб громади міста, а також на його економічний та соціальний розвиток. Доходи бюджетів усіх рівнів формуються за рахунок надходжень від сплати фізичними та юридичними особами податків, зборів та інших обов'язкових платежів.

Для забезпечення власного кошика в 2005 році за бюджетом закріплюються наступні податки: податок з доходів фізичних осіб; податок на землю; податок на прибуток підприємств комунальної власності; місцеві податки і збори (всього 9 податків, наприклад ринковий збір, комунальний податок, збір за розміщення об'єктів торгівлі тощо). Чималу роль відіграють надходження від приватизації майна та продажу землі.

Таблиця 29. Доходи міського бюджету на одного мешканця (грн.)

	<i>Прибутковий податок з громадян</i>	<i>Податок на прибуток підприємств комунальної власності</i>	<i>Місцеві податки та збори</i>	<i>Плата за землю</i>	<i>Податкові надходження разом</i>	<i>Дохід від оренди комунального майна</i>
2003 рік						
Місто Кам'янець-Подільський	133,78	0,89	52,09	32,34	219,10	8,04
Кам'янець-Подільський район	55,80	x	17,33	10,84	83,97	0,00
Хмельницька область	154,87	x	56,08	23,32	234,27	0,00
2004 рік						
Місто Кам'янець-Подільський	137,22	0,34	61,62	38,44	237,62	9,03
Кам'янець-Подільський район	58,53	x	8,81	11,73	79,07	0,01
Хмельницька область	156,11	x	66,43	26,57	249,12	0,00
2005 рік						
Місто Кам'янець-Подільський	172,34	0,40	77,81	38,40	288,95	9,03
Кам'янець-Подільський район	75,58	x	19,65	12,43	107,66	0,00

У наведеній таблиці проведено порівняння фактичних бюджетів міста, району і області за останні роки. Сума власних надходжень у бюджеті міста Кам'янця-Подільського значно перевищує аналогічний показник по Кам'янець-Подільському району. В розрахунку на одного мешканця міста власні доходи бюджету у 2005 році складатимуть 288,95 грн., що на 31,2 % більше ніж у 2003 році.

Фактично на 2005 рік бюджет міста був затверджений у розмірі 70365,65 тис. грн. Затверджені бюджети можна розглядати лише як бюджети "виживання", а не "розвитку".

Велике значення при формуванні бюджету приділяється доходам від відчуження комунального майна і землі. Спеціальний фонд бюджету на 2005 рік сформовано у сумі 17743,706 тис. грн., з яких бюджет розвитку складає 11599,776 тис. грн.

Таблиця 30. Наявні в місті вільні земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності

<i>Адреса</i>	<i>Площа (м²)</i>
вул. Нігинське шосе	144
вул. Миру	600
на розі вул. Лелюшенка - Молодіжна	300
вул. Заводська, 2 (біля "БВТ "Рокор ЛТД")	23406
вул. Заводська, 2 (тер. МПШБК)	6125
вул. Пархоменка (від вул. Нігинське шосе до вул. Хмельницьке шосе)	40000
на розі вул. Черняхівського та просп. Грушевського	100000
на розі вул. Саксаганського - Хмельницьке шосе (біля залізничної колії)	6000
вул. Чехова (земельний квартал біля заводу К-ПЕМЗ, за меблевим салоном)	5000
просп. Грушевського (район колишньої ткацької фабрики)	40
вул. Тімірязєва (біля будинку № 86)	225
вул. Червоноармійська (біля житлового будинку № 41)	9

вул. Суворова (навпроти ЗОШ № 13)	9
на розі вул. Пушкінська-Привокзальна (біля будинку № 25)	500
вул. М. Харченка (навпроти заводу "Електроприлад")	5569
просп. Грушевського (біля гуртожитків коледжу ПДАТУ)	420
вул. Ценського (навпроти будинку № 1)	2400
вул. Хмельницьке шосе (біля саду ПДАТУ)	50000
на розі вул. Хмельницьке шосе-Пархоменка-просп. Грушевського	60000
на розі вул. Черняхівського та просп. Грушевського (навпроти ВПУ № 6)	30000
вул. Нігинське шосе (за жилими будинками №№ 43, 45)	4000
на розі вул. Південна-Ценського-Праці	15000
вул. Л. Українки, 15, 15а	659

Власником даних земельних ділянок є Кам'янець-Подільська міська рада (100 %).

В місті Кам'янець-Подільському щороку на конкурсній основі здійснюється продаж земельних ділянок. Перелік земельних ділянок, які знаходяться у власності територіальної громади і можуть бути відчужені наведений у таблиці 30.

6. ЗАКЛАДИ СУСПІЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

Заклади торгівлі громадського харчування

Станом на 1 січня 2005 року на території м. Кам'янець-Подільського зареєстровано: 69 крамниць продовольчих товарів; 99 крамниць промислових товарів; 56 крамниць змішаних товарів; 21 ринок; 136 кіосків/павільйонів продовольчих і промислових товарів.

Станом на 1 січня 2005 року на території м. Кам'янець-Подільського зареєстровано 142 заклади громадського харчування.

Система послуг з харчування міста характеризується цілою низкою проблем:

- 1) зовнішній вигляд діючих закладів харчування не завжди є привабливим для потенційних відвідувачів;
- 2) багато закладів харчування не відповідають елементарним санітарним нормам;
- 3) відсутність місць відпочинку на вулиці;
- 4) не облаштованість прилеглої до закладу харчування території;
- 5) відсутність обмежень щодо паління у приміщеннях закладів громадського харчування (що змушує оминати ці заклади відвідувачів з дітьми чи відвідувачів, які не палять);
- 6) низька культура обслуговування і не виважена цінова політика.

Заклади культури і відпочинку і спорту

На 01.01.2005р. на території м. Кам'янець-Подільського зареєстровано: 22 клуби комп'ютерних ігор; 93 ігрові автомати; 1 кінотеатр; 3 нічних клуби; 4 дискозали; 3 більйардні клуби; 1 пункт кінопрокату; дитячі майданчики; 1 шаховий клуб. Практично всі розважальні заклади знаходяться у центральній частині міста.

Спортивно-оздоровчі заклади і об'єкти м. Кам'янець-Подільського представлені: міським стадіоном з футбольним і мотобольним полями та 2 тенісними кортами; стадіоном Кам'янець-Подільського державного університету; стадіоном Подільського державної аграрно-технічного університету; стадіоном Коледжу харчової промисловості; фізкультурно-оздоровчим комплексом електромеханічного заводу (сауна, басейн, спортзал, тренажерний зал); спортивними залами та майданчиками навчальних закладів міста; двома тренажерними залами; двома дитячо-юнацькими спортивними школами

Таблиця 31. Місткість споруд культурно-спортивного призначення

<i>Споруда</i>	<i>Скільки відвідувачів вміщує</i>	<i>Події чи заходи</i>
Стадіон ім. Тонкочесєва	10000	Свято міста, свято День Перемоги
Будинок культури	670	Концерти, професійні свята, відзначення знаменних дат

Заклади побутового обслуговування

Станом на 1 січня 2005 року на території м. Кам'янець-Подільського зареєстровано 92 підприємства побутового обслуговування. Серед діючих у місті підприємств галузі побутового обслуговування: перукарні, майстерні з ремонту і пошиву одягу, хімічної чистки одягу, ремонту і пошиву взуття, ремонту складної побутової техніки, салони фотопослуг.

Мережі зв'язку

В м. Кам'янці-Подільському працює 6 АТС, ще декілька працює в околиці міста. Діють радіотрансляційні вузли та підстанції, які забезпечують проводове мовлення на територію міста. В місті Кам'янці-Подільському на 3 особи припадає 1 телефонний апарат, що, з урахуванням збільшення кількості відпочиваючих та обслуговуючого персоналу, виділених окремих телефонних ліній для підключення Internet, є недостатнім. Станом на 1 січня 2005 року на території м. Кам'янця-Подільського зареєстровано 9 пунктів з надання послуг Internet, які розташовані поза межами "Старого міста".

На території міста і прилеглих територіях працюють оператори мобільного зв'язку "УМЗ" (УМС) та "Київстар". Більшість районів м. Кам'янця-Подільського забезпечені послугами кабельного телебачення.

Банківські послуги та страхування

Банківську діяльність у місті здійснюють 12 банківських установ, відділень та філій Всеукраїнських банків: «Промінвестбанк» «Укрсоцбанк», «Ощадбанк», «Приватбанк», «Аваль», «Укресімбанк», «Поділля», «Укрінбанк», «Західгазбудбанк», «ПРАВЕКС банк», ЗУКБ.

Комерційні банки міста пропонують широкий спектр банківських послуг для фізичних та юридичних осіб:

- ◆ відкриття мультивалютних рахунків для юридичних та фізичних осіб в національній та іноземних валютах;
- ◆ кредитування в національній та іноземній валютах суб'єктів підприємницької діяльності (кредитні лінії, овердрафт);
- ◆ пільгове кредитування в рамках програм комплексного кредитного обслуговування малих та середніх підприємств та проекту розвитку експорту;
- ◆ проведення міжнародних розрахунків;
- ◆ прийом депозитів від юридичних та фізичних осіб в національній та іноземній валюті;
- ◆ виплата переказів з-за кордону для фізичних осіб;
- ◆ купівля та продаж іноземної валюти, дорожніх чеків;
- ◆ прийом зношених грошових знаків США;
- ◆ розрахунково-касове обслуговування;
- ◆ проходження платежів по Україні протягом 2 годин;
- ◆ встановлення системи "Клієнт-Банк";

Страхову діяльність в місті здійснює відділення страхової компанії НАСК "Оранта" та філії і представництва, що знаходяться на території міста. На території м. Кам'янця-Подільського розміщено 12 банківських установ. Працюють банкомати і пункти обміну валют: ППБ "Аваль", АКБ "ПриватБанк", АКБ "БрокБізнесбанк", АКБ "Кредит-банк", АКБ "Надра" та інші. Проводиться робота із забезпечення банкоматами та пост-терміналами закладів туристичної інфраструктури (готелі, ресторани, торгові центри тощо).

Громадський транспорт, паркінги, автостоянки, СТО та автозаправні станції

Станом на 1 січня 2005 року на території м. Кам'янця-Подільського сумарна довжина маршрутів громадського транспорту міста складає 568,7 кілометрів. На території міста діють 30 маршрутів громадського транспорту. Основна частина перевезень здійснюється приватними перевізниками, які працюють на конкурсній основі.

Таблиця 32. Громадський транспорт

	2002	2004
Перевезено пасажирів, млн.	1,2	10,7
Сумарна довжина маршрутів, км	537,5	568,7
Кількість маршрутів	28	30
Пасажирооборот, млн. пас. км	123,8	120,7

Станом на 1 січня 2005 року на території м. Кам'янця-Подільського зареєстровано 18 автозаправних станцій. На території міста існує розгалужена мережа комунальних автостоянок. Більшість діючих у місті готелів також пропонують послуги з догляду за автотранспортом на охоронюваних автостоянках (готелі "Смотрич", "Ксенія", "Гала-тур", готельний комплекс "Фільварки-Центр" та ін.). Заправний комплекс "Бастіон" (Хмельницьке шосе) поєднує в собі заправну станцію, мотель та кафе. У місті створена розгалужена система СТО, але більшість із них не відповідає сучасним вимогам.

Медичне обслуговування

Станом на 1 січня 2005 року на території м. Кам'янця-Подільського зареєстровано: 40 аптек і аптечних кіосків, 6 кабінетів приватних лікарів; 5 кабінетів приватних стоматологів; 2 лікарні; 1 дитяча лікарня; 8 амбулаторій сімейної медицини; 1 поліклініка, 1 дитяча поліклініка.

Таблиця 33. Місткість лікарень

<i>Лікувальна установа</i>	<i>Кількість ліжок</i>
Міська лікарня	540

Обслуговувати мешканців і відвідувачів міста є можливість у приватних стоматологічних кабінетах та у кабінетах приватних (сімейних) лікарів.

Місто обслуговують 3 установи охорони здоров'я зі стаціонаром, 8 амбулаторно-поліклінічних закладів, станції швидкої допомоги і переливання крові, стоматологічна поліклініка та центр охорони материнства і дитинства .

Охорона правопорядку.

Охорону правопорядку здійснюють міське та районне управління внутрішніх справ МВС України. Для забезпечення патрулювання вулиць міста Кам'янця-Подільського створено патрульно-постову роту, яка фінансується за рахунок асигнувань з бюджету територіальної громади.

У місті працює пошуково-рятувальна служба Міністерства з надзвичайних ситуацій.

Технічна інфраструктура та комунікації

Дороги і тротуари

Стан доріг і тротуарів у місті задовільний. Загалом, існуюча дорожньо-транспортна інфраструктура як в межах м. Кам'янця-Подільського, так і поза його межами, може характеризуватися як слаборозвинена. Наявний шляхово-магістральний ресурс не дозволяє забезпечувати стабільне і відносно комфортабельне транспортування мешканців та відвідувачів міста. Станом на 1 січня 2005 року на у місті знаходилося 186,9 км міських доріг (в т.ч. 104 км з асфальтним покриттям).

Залізнична мережа потребує модернізації та реконструкції застарілих гілок лінії, відкриття нових сполучень та розробки і введення в експлуатацію нових маршрутів. Відносно добре розвиненим є міжміське автобусне сполучення, яке також потребує покращення.

Рекреаційні зони та озеленення

Покращення потребує ситуація з озелененням та благоустроєм рекреаційних зон міста. Парки та сквери м. Кам'янця-Подільського перебувають у незадовільному стані. У місті не розвинена система клумб та квітників, кущових насаджень і комбінованого озеленення, практично відсутня культура малих архітектурних форм. Порівняно нещодавно зелене господарство міста передане в управління спеціально створеному комунальному підприємству "Кам'янецький парк".

Електропостачання, освітлення вулиць

Усі частини міста Кам'янця-Подільського електрифіковано. Загальне споживання електричної енергії у місті складає 335 МВт-год. Найбільшими споживачами електроенергії є суб'єкти господарської діяльності міста, на долю яких припадає 91 % споживання електроенергії.

Таблиця 34. Електропостачання

	<i>2000</i>	<i>2002</i>	<i>2004</i>
Електроенергія (МВт-год), у тому числі:	328	333	335
- населення	28	29	30
- підприємства	300	304	305
Проектна потужність	150	150	150

Проблема освітлення міста полягає у поганому, а подекуди й взагалі відсутньому, освітленні вулиць і дворів, що підвищує можливість травматизму та рівень небезпеки як для мешканців, так і для відвідувачів міста. Недостатнє освітлення архітектурних пам'яток та рекреаційних зон знижує їх видовищність та привабливість у вечірній і нічний час. Належним чином освітлені лише центральна частина „Старого міста” і територія біля Фортеці. На території міста є 130 км вуличних мереж освітлення.

Водопостачання, водовідведення та тепlopостачання.

Водопостачання м. Кам'янця-Подільського, переважно, здійснюється через централізоване подавання води. Як у самому місті, так і поруч з ним є розвідані поклади мінеральних вод, які експлуатуються відкритим

способом (джерела) чи шляхом буріння свердловин (Бювети, колодязі тощо). Такі поклади частково використовуються і в побутових цілях.

Існуючі у м. Кам'янці-Подільському потужності мережі водовідведення уже є недостатніми. Ця проблема частково може бути вирішена завдяки спільним зусиллям міської влади та суб'єктів підприємницької діяльності, які працюють у місті: будівництво нових мереж та колекторів для потреб підприємницької діяльності чи комерційного будівництва має узгоджуватися з потребами мешканців міста, які живуть поруч з такими об'єктами. Більшість мереж побутової каналізації є застарілими та потребують ремонту і модернізації.

У м. Кам'янці-Подільському діє тепло - електроцентраль і система котелень загальною потужністю близько 250 гкал./год. Проте існуючий стан тепломереж не відповідає сучасним вимогам, тому необхідними є модернізація існуючої системи та введення в експлуатацію сучасного обладнання. Паливом для котелень є природний газ, мазут, вугілля.

Таблиця 35. Водопостачання, водовідведення та тепlopостачання

	2000	2002	2004
Питна вода (тис. м ³)	3014,5	3014,5	9904,9
Опалення (Гкал), у тому числі:	239,4	279,8	283,8

У місті здійснюється цілодобове водопостачання (включаючи холодну і гарячу воду). Для забезпечення якісного і цілодобового гарячого водопостачання в закладах готельного господарства, сезонного відпочинку та лікування, що відповідає запитам їх клієнтів, необхідним є переважний перехід на альтернативні джерела постачання тепла (в т.ч. локальні).

Газопостачання

В даний час газопостачання користувачів як в м. Кам'янці-Подільському, так і в районі, здійснюється з використанням природного газу, що подається потужними магістральними газопроводами. Проте, потреба в гарячій воді і теплі санаторно-оздоровчих закладів, закладів відпочинку і туризму, підприємств громадського харчування часто задовольняється з використанням електроенергії.

Таблиця 36. Газопостачання

	2000	2002	2004
Газ (тис. м ³)	223350,6	296611,1	444430,4

Загальний обсяг споживання природного газу у місті з кожним роком збільшується і у 2004 році він склав 444430,4 тис. м³. Газопостачання нових об'єктів будівництва може бути забезпечене шляхом розвитку існуючої системи та створення нових розподільчих пунктів і прокладання нових мереж різної потужності.

7. ДОВКІЛЛЯ

7.1. АТМОСФЕРА

Навколишнє природне середовище міста у 2004 році все ще зазнавало негативного впливу від шкідливих викидів в атмосферу та скидів забруднених стоків. Продовжують мати місце ресурсномісткі виробництва, збільшується знос та морально старіють очисне обладнання та технології.

Надходження шкідливих речовин у довкілля залежало від обсягів виробництва підприємств різних галузей промисловості, комунальної сфери, сільського господарства, транспортних засобів, а також рівня дотримання природоохоронного законодавства. Найбільший міст Кам'янця-Подільського „Лань що біжить” за 2004 рік перетнуло всього 80000 транспортних засобів, в тому числі 28000 важких транспортних засобів та трейлерів.

Загальна кількість шкідливих речовин, викинутих в атмосферне повітря стаціонарними та рухомими джерелами забруднення залишилась майже на рівні попереднього року, а частка забруднених зворотних вод у загальному водовідведенні зросла з 12 % у 2003 році до 16 % у 2004 році.

Таблиця 37. Забруднення повітря

Роки	Викидів за рік, т
------	-------------------

	<i>SO₂</i>	<i>NO_x</i>	<i>Пил</i>
1996	636	789	1764
2000	53	157	142
2004	24	209	130

Екологічну проблему становить також і стан земельних ресурсів, які знаходяться навколо міста та в його межах. В місті проводилась робота по збереженню та відновленню природних ресурсів. Проведено комплекс заходів по охороні земель та застосовувалися економічні важелі впливу на природокористувачів.

7.2. УТИЛІЗАЦІЯ ВІДХОДІВ

Міське звалище займає площу 80 тис кв. м і не задовольняє потреби міста. Розпочато роботи із облаштування нового звалища за межами міста. Брак коштів не дозволяє виконати ці роботи у найближчий час. Щорічно на міське звалище вивозиться близько 4,5 тис. куб. м сміття.

До прибирання території міста в основному залучаються сили МЩД і ЖЕКів. Площа доріг, тротуарів, які згідно із нормативами, підлягають прибиранню - 556,0 тис. кв. м. Однак у цьому повинні брати безпосередню участь усі суб'єкти господарювання, які розміщені на території міста, а у іншому разі вони зобов'язані перераховувати за це кошти до міського бюджету.

Таблиця 38. Обсяг вироблених відходів (за рік) та вартість утилізації

<i>Тип відходів</i>	<i>Кількість (т)</i>	<i>Вартість (тис. грн.)</i>
Змішані побутові відходи	120000	804000

Загальні об'єми утворених і накопичених в сховищах підприємств міста токсичних відходів за останній рік зменшилися на 14 %, але проблема утилізації, зберігання і переробки промислових і побутових відходів залишається.

8. ТУРИЗМ

Місто Кам'янець-Подільський є одним із найцікавіших в історичному та культурному плані міст Східної Європи. Історичний центр міста, “Старе місто”, утворює унікальний комплекс історико-архітектурних пам'яток, який є третім в Україні після міст Києва і Львова. У м. Кам'янці-Подільському багато церков, костелів, монастирів, старовинних житлових будинків, оборонних споруд. В межах міста проходить каньйон р. Смотрич, який утворений силурійськими відкладами. Місто географічно розташоване в межах Подільського кряжу. Подільські Товтри і каньйон р. Смотрич сьогодні розглядаються як об'єкт світової природної спадщини. Унікальний природний ландшафт, м'який помірний клімат, зручне місцезнаходження та наближеність до визначальних для центрально-західної частини нашої держави природних об'єктів роблять м. Кам'янець-Подільський одним із найбільш привабливих туристичних центрів України.

Економіко-географічне розташування Поділля, в межах якого знаходиться м. Кам'янець-Подільський, зумовило тривале перебування міста в сфері інтересів таких держав як Литовське Князівство, Польща, Туреччина, Росія та ін. Це пояснює наявність різноманітності забудови історичної частини міста, а також багатокультурність міського середовища.

Унікальний Замковий міст, що сполучає “Старе місто” і комплекс Старої фортеці занесено до списку 100 пам'яток архітектури, що перебувають під охороною ЮНЕСКО і належать до історичної спадщини людства.

Важливим фактором, що може свідчити на користь розвитку м. Кам'янця-Подільського як регіонального туристичного центру, є наявність навколо міста великої кількості пам'яток історії, архітектури, природи та рекреаційних зон.

Отже, характеризуючи туристичний потенціал м. Кам'янця-Подільського, перш за все, слід виділити п'ять основних його складових:

- 1) значна концентрація пам'яток історії, архітектури та культури;
- 2) унікальний природний ландшафт та місце розташування;
- 3) м'який континентальний клімат;
- 4) різноманіття міського культурного середовища;

5) наближеність до інших історико-архітектурних та природних комплексів (в т.ч. національних парків та заповідників).

Не зважаючи на такий значний потенціал Кам'янця-Подільського як туристичного центра, розвиток міста протягом 70-х – початку 90-х років ХХ століття, здебільшого, відбувався у напрямі його індустріалізації. За цей період у місті було збудовано декілька великих підприємств, які мали стати економічною основою його майбутнього. Багата й унікальна природа регіону, історична та культурна спадщина міста не розглядалися як ресурс можливого економічного зростання.

З кінці 90-х років влада і громада м. Кам'янця-Подільського роблять значні кроки із збереження та розвитку історико-культурної спадщини та створення передумов для розвитку туризму. Цей пріоритет був визначений в 2001 році із затвердженням Програми розвитку туризму в місті до 2005 року, яка стала складовою частиною Стратегічного плану економічного розвитку міста Кам'янця-Подільського.

Розвиток туризму в місті впродовж останніх років характеризується позитивною динамікою. Програмний підхід до розвитку туризму на місцевому рівні, підтримка розвитку малого та середнього бізнесу у туристичній сфері зумовили зростання кількості туристів та обсягів надходжень за надані їм послуги.

Розвиток туризму в місті відбувається у контексті розвитку всієї туристичної галузі, яка, окрім туристичних підприємств, включає й підприємства сфери послуг та громадського харчування, які орієнтовані на задоволення потреб як відвідувачів, так і мешканців міста.

Проте, визначальними характеристиками наявної соціально-економічної ситуації в м. Кам'янці-Подільському залишаються:

- низький рівень соціально-побутової та соціально-культурної інфраструктури міста;
- відсутність реальної конкуренції в сфері торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування, туристичних та суміжних послуг тощо;
- низька ефективність (продуктивність) роботи переважної більшості місцевих підприємств та підприємств;
- брак працівників (спеціалістів) з відповідною кваліфікацією та досвідом для роботи на підприємствах і в установах міста (перш за все, в сфері обслуговування);
- відсутність ефективної системи із збереження та розвитку кадрового потенціалу міста (в т.ч. щодо мотивування та заохочення, підготовки, підвищення кваліфікації чи перекваліфікації);
- відсутність дієвої сервісної системи з розвитку малого та середнього підприємництва в місті (консалтинг, навчальні програми, інформування про стан ринків, рекламна підтримка тощо).

Саме наявність таких проблем негативно впливає на темпи розвитку туристичної галузі м. Кам'янця-Подільського.

Туристично-екскурсійне обслуговування

Станом на 1 січня 2004 року в м. Кам'янець-Подільському діяло 21 підприємство туристичної галузі, що втричі більше, ніж в 2000 році. В зв'язку зі змінами законодавства в сфері туризму, на 1 січня 2005 року в місті отримали ліцензію на провадження туристичної діяльності 8 підприємств, 4 з яких – на туроператорську діяльність. Всі діючі місцеві підприємства туристичної галузі активно працюють в напрямі залучення туристів до м. Кам'янця-Подільського.

Рисунок 5. Динаміка відвідування об'єктів державного історичного музею-заповідника, тис. осіб

З кожним роком збільшується кількість екскурсантів. За даними державного історичного музею-заповідника протягом 2004 року об'єкти музею відвідало 166 тисяч екскурсантів, з них 17 тисяч іноземних. Порівняно з 1999 роком цей показник виріс у 4 рази.

Як правило, метою відвідування м. Кам'янець-Подільського є дозвілля та відпочинок (82%). Основною категорією відвідувачів є школярі – 50 %; молодь віком 18-28 років складає 18%. Найбільші потоки екскурсантів представлені з Київської – 17% та Хмельницької області – 17%. Серед іноземців переважають туристи з Польщі – 90%.

Збільшення потоку відвідувачів та обсягів надання додаткових послуг позитивно позначається на доходах державного історичного музею-заповідника від екскурсійної діяльності, які в порівнянні з 1999 роком зросли у 8 разів. У 1999 році його доходи становили 27 тис. грн., а у 2004 році – 220 тис. грн.

Координацією туристичної діяльності у місті займається Управління міжнародних зв'язків та туризму Кам'янець-Подільської міської ради.

З метою об'єднання зусиль в напрямі розвитку і популяризації туризму в місті створено громадську організацію “Туристичний кластер”, яку заснували основні суб'єкти туристичної діяльності регіону. Управлінням та охороною пам'яток архітектури і природи займаються Національний історико-архітектурний заповідник “Кам'янець” та Національний природний парк “Подільські Товтри”.

Готельне господарство

До послуг туристів міста 10 закладів розміщення. Разом з тим існуюча кількість цих закладів не може задовольнити потребу зростаючої кількості іноземних та вітчизняних туристів. В даний час проводиться робота по будівництву та реконструкції інших готельних об'єктів.

Таблиця 39. Заклади проживання міста Кам'янець-Подільського

Назва закладів проживання	Форма власності	Кількість місць	Якість номерів	Можливі додаткові послуги
Готель “Україна”	комунальна	140	Із зручностями в номері 1-, 2-, 3-місні, напівлюкс, люкс.; 2-3 місні без зручностей в номері	Ресторан, бар, перукарня.
Готель “Фільварки-Центр”	приватна	30	Стандартні, стандартні великі, 2-кімнатні, напівлюкс, люкс.	Нічний клуб, кафе, сувенірний кіоск, сауна, тренажерний зал, масажний кабінет, автостоянка, автосервіс, Інтернет.
Готель “Сім Днів	приватна	200	Із зручностями в номері 2-, 3-місні, 1-, 2-місні покращеного планування.	Бар, перукарня, Інтернет, автостоянка, фото, банкомат. <i>(в стадії реконструкції)</i>
Готель “Гала-Готель”	приватна	28	Із зручностями в номері 1-, 2-місні, 2-кімнатні, люкс.	Кафе, автостоянка, більярд, пральня
Готель “Ксенія”	приватна	80	Із зручностями в номері 1-, 2-, 3-, 4-місні, 2-, 3-кімнатні, люкс, напівлюкс .	Ресторан, бар, сауна, басейн, магазин автостоянка, конференц-зал.
Заправний комплекс “Бастіон”	приватна	12	Із зручностями в номері 1-, 2-місні.	Кафе, автостоянка, АЗС.
Міні-готель “Каприз”	приватна	4	Напівлюкс із зручностями.	Сауна, басейн, можливість замовлення їжі в номер.
Пансіонат з лікуванням “Поділля”	колективна	124	3-4 місні кімнати зі зручностями загального користування	Їдальня.
Готель “Гетьман”	приватна	8	Із зручностями в номері 1-, 2-місні, 2-кімнатні, люкс.	Сауна.
Відомчий готель КПЕМЗ	колективна	15	Номера блочного типу зі зручностями на 2 та 3 місця	--

Готельне господарство є важливою частиною туристичної галузі. Незважаючи на це рівень закладів проживання як в місті, так і в регіоні є невисоким. Жоден з них не сертифіковано.

В місті практично відсутні заклади проживання, які б відповідали міжнародним стандартам і могли б задовольнити запити іноземних туристів та гостей міста. Взяті в оренду чи збудовані місцевими підприємцями готелі дозволили частково сформувані відповідну пропозицію, та все ж на сьогоднішній день залишається ще ціла низка невирішених проблем, основними з яких є:

- низький рівень обслуговування;
- ціни, що не відповідають рівню обслуговування;

- невідповідність номерів класу “люкс” та “напівлюкс” існуючим стандартам;
- недостатній вибір додаткових послуг та інші.

Є проблема з закладами проживання, орієнтованими на молодь та дітей. Поширеною міжнародною практикою, незалежно від того наскільки туристично привабливою є та чи інша місцевість, є наявність у кожному більш-менш великому місті “зелених шкіл” (заклади тимчасового проживання для дітей і підлітків) та хостелів (осередки тимчасового проживання молоді).

Подібний вакуум існує і в плані забезпечення потреб туристів, що надають перевагу відпочинку на природі – на прилеглий до міста території відсутні облаштовані наметові поля та кемпінги.

Лікувально-оздоровчі заклади м. Кам’янець-Подільського та околиці

Лікувально-оздоровчі заклади регіону представлені санаторіями та пансіонатами, будинками та базами відпочинку, дитячими оздоровчими таборами, спортивно-оздоровчими базами. Безпосередньо в місті знаходиться 1 лікувально-оздоровчий заклад – пансіонат з лікуванням „Поділля”, який надає переважно послуги розміщення.

Проте, слід мати на увазі, що номінально рекреаційних закладів більше, ніж свідчить офіційна статистика – з причини нестачі коштів на утримання та експлуатацію більшість з них реально не працюють. За відповідної підтримки та капіталовкладень на їх реконструкцію і модернізацію ці заклади у найкоротший строк можуть відновити свою роботу.

Таблиця 40. Заклади відпочинку та оздоровлення в м. Кам’янець-Подільському і околицях

Назва закладу	Місце розташування	Форма власності	Відомче підпорядкування	Кількість місць
База відпочинку	Кам’янець-Подільський р-н, с. Устя	оренда	ВО “Електроприлад”	50
Дитячий оздоровчий табір “Лісова казка”	Чемеровецький р-н, с. Жабинці	колективна	Кам’янець-Подільський Приладобудівельний завод	165
Дитячий оздоровчий табір “Чайка”	Кам’янець-Подільський р-н, с. Врублівці	колективна	ВАТ “Кам’янець-Подільськ-кабель”	150
Дитячий оздоровчий табір “Надія”	Кам’янець-Подільський р-н, с. Ісаківці	державна	ВО “Електроприлад”	200
Дитячий оздоровчий табір “Мрія”	Кам’янець-Подільський р-н, с. Ісаківці	державна	Швейна фабрика м. Кам’янець-Подільського	120
Дитячий оздоровчий табір “Юний будівельник”	Кам’янець-Подільський р-н, с. Збруч	колективна	Управління виробничо-технічної комплектації будівництва	200
Дитячий оздоровчий табір “Лісова пісня”	Кам’янець-Подільський р-н, с. Привороття	колективна	ДП ВАТ “Подільський цемент”	150
Дитячий санаторій “Дністер”	Кам’янець-Подільський р-н, смт. Стара Ушиця	державна	Хмельницьке обласне управління охорони здоров’я	200
Санаторій “Україна”	Дунаєвецький р-н, с. Маків	колективна	“Хмельницьк-сільгосп-оздоровниця”	400
Спортивно-оздоровча база “Юність”	Кам’янець-Подільський р-н, с. Голосків	державна	Кам’янець-Подільський державний університет	150
Спортивно-оздоровча база	Кам’янець-Подільський р-н, смт. Стара Ушиця	державна	Обласний центр фізичного виховання учнівської молоді	50

Важливо і те, що існуюча матеріально-технічна база всіх туристичних закладів, особливо комунальних чи державних, не відповідає існуючим стандартам. Систематичне скорочення фінансування на відновлення матеріальної бази і утримання об’єктів рекреації призвело до того, що фактична кількість оздоровлених в цих закладах зменшується з кожним роком, а відповідно знижуються і фінансово-економічні показники роботи цих закладів.

Наявний рекреаційний потенціал може дозволити як мінімум подвоїти обсяги надання послуг з оздоровлення та прийому відпочиваючих. Однак досягнення таких показників потребує суттєвих капіталовкладень. Одним із пріоритетів у цьому напрямі має стати переорієнтація лікувально-оздоровчих закладів з сезонних у цілорічні (переш за все, шляхом проведення реконструкції і переобладнання).

9. ЦІЛІ РОЗВИТКУ МІСТА (ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЕКТИ)

Таблиця 41. Перелік об'єктів, видатки на які у 2005 році будуть проводитися за рахунок коштів бюджету розвитку, тис. грн.

Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації	Кошторисна вартість	Видатки на 2005 рік
Перелік об'єктів, видатки на які у 2005 році будуть проводитися за рахунок коштів бюджету розвитку минулого року		
Міськвиконком - всього	310,500	239,618
Придбання квартири інваліду II групи Мельник М.Л.	91,500	91,500
Реконструкція адмінбудинку, Шевченко,26	45,000	45,000
Реконструкція не житлових приміщень під міський архів	174,000	103,118
Міське управління освіти і науки - всього	65,000	27,085
Технічне переоснащення шкіл міста	50,000	26,050
Газифікація ЗОШ №1 та д\с №17	15,000	1,035
Управління охорони здоров'я - всього	476,300	420,060
Будівництво та реконструкція закладів охорони здоров'я (амбулаторії)	167,300	111,060
Реконструкція приміщення баклабораторії міськ. лікарні № 1	215,000	215,000
Реконструкція міської лікарні №1	94,000	94,000
Управління житлово-комунального господарства - всього	17542,338	1315,722
Газифікація будинків малозабезпеченим громадянам міста	100,500	12,503
Реконструкція вулиць центр. част. міста	1308,600	43,204
Будівництво котельні с. Першотравневе	3500,000	275,990
Будівництво зовнішніх санвузлів	70,000	20,390
Реконструкція дороги по вул. Драй-Хмари	10784,000	235,620
Реконструкція підпірної стіни по вул. Тринітарська.2	60,000	29,009
Реконструкція електроосвітлення гуртожитків, переданих в комунал. власн. міста	701,500	80,550
Будівництво водопроводу м-н "Підзамче"	120,000	14,262
Реконструкція вуличних дорожніх знаків та світлофорного господ-ва	10,000	10,000
Проектні роботи	240,000	156,456
Рекон. скверу "Танкістів"	560,000	350,000
Газифікація вулиць та житлових будинків міста	5,738	5,738
Вигот. проект.-коштор. докум. на реконструкцію насосної станції 1-го підйому Дністровського водогону	50,000	50,000
Будівн. спорт. майданчика	24,000	24,000
Будівн. зовн. каналізації до домоволодіння по вул.Криленко,17	8,000	8,000
Всього по УКМ	60,000	10,000
Реконструкція будівлі під адміністративний центр "Біланівка"	60,000	10,000
Разом за рахунок коштів бюджету розвитку минулого року	18454,138	2012,485
Перелік об'єктів, видатки на які будуть проводитися за рахунок коштів бюджету розвитку 2005 року		
Міськвиконком - всього	1098,682	1030,564
Придбання квартир для поліпшення житлових умов	186,000	186,000
Житлове будівництво та придбання житла для військовослужбовців	368,000	368,000
Запровадження інноваційної моделі розвитку туристичної інфраструктури міста Кам'янця-Подільського – у вигляді внеску до статутного фонду суб'єкта підприємницької діяльності комунальної форми власності	21,600	21,600
Реконструкція клубів за місцем проживання	25,000	25,000
Реконструкція адміністративного будинку мотобольного стадіону СТК "Поділля"	39,082	39,082
Реконструкція санвузлів адмінбудинку по майдану Відродження,1	30,000	30,000
Про програму забезпечення населення м. Кам'янця – Подільського проводимим мовленням на 2003-2006 р.р. – в частині видатків які відносяться до будівництва, технічного переоснащення та реконструкції	14,000	14,000
Реконструкція адмінбудинку по вул. Шевченка 26	241,000	241,000
Реконструкція не житлових приміщень під міський архів	174,000	105,882
Міське управління освіти і науки - всього	1080,163	1080,163
Реконструкція покрівлі закладів освіти (ЗОШ №6, ДНЗ №5, ДНЗ №1, ДНЗ №1)	119,800	119,800
Газифікація закладів освіти (СЗОШ №1, ДНЗ№17)	302,499	302,499
Виготовлення проектно-кошторисної документації на реконструкцію даху по ЗОШ № 5	15,000	15,000
Реконструкція даху по ЗОШ № 5	280,931	280,931
Реконструкція головного входу НВК №13	5,600	5,600
Виготовлення проектно-кошторисної документації на будівництво спортивного залу в ЗОШ №11	17,000	17,000
Реконструкція шкільних приміщень ЗОШ №10 під вестибюль і роздягальні	26,500	26,500
Реконструкція каналізації ЗОШ №12	18,000	18,000
Реконструкція підлоги в приміщенні управлінні освіти і науки	8,300	8,300
Реконструкція класних кімнат гімназії	20,000	20,000
Виготовлення проектно-кошторисної документації на реконструкцію навчальних приміщень ЗОШ № 10 під гардероб, актовий зал, методкабінет і вчительську	11,000	11,000

Реконструкція навчальних приміщень ЗОШ № 10 під гардероб, актовий зал, методкабінет і вчительську	120,000	120,000
Реконструкція огорожі ЗОШ №12	93,533	93,533
Виготовлення проектно-кошторисної документації на реконструкцію фасаду центру дитячої творчості	10,000	10,000
Реконструкція ввідної запірної арматури об'єктів УОН	32,000	32,000
Управління охорони здоров'я - всього	1364,000	1364,000
Реконструкція міської лікарні №1	824,000	824,000
Реконструкція міської поліклініки №1	170,000	170,000
Будівництво та реконструкція амбулаторій	89,000	89,000
Реконструкція покрівлі МЦ "ОХМАТДИТ"	196,000	196,000
Реконструкція приміщення СШМД	20,000	20,000
Реконструкція приміщення міської дитячої поліклініки	50,000	50,000
Реконструкція міської поліклініки під розміщення МСЕК	15,000	15,000
Управління праці та соціального захисту населення - всього	5,000	5,000
Реконструкція водопостачання територіального центру медико-соціальної реабілітації і тимчасового перебування пенсіонерів та інвалідів "Довголіття"	5,000	5,000
Управління житлово-комунального господарства - всього	19516,088	7607,257
Газифікація вулиць та житлових будинків міста (вул. Видрівка, Смотровська, пров. Комендантський, Колгоспний, Михайлівський, Біланівецька та Заньковецька набережні)	115,000	115,000
Будівництво полігону ТПВ	4569,000	5,000
Будівництво телефонної мережі по вул. Карвасари	5,000	5,000
Будівництво водопровідних та каналізаційних мереж до житл. будинків вул. Кн. Коріатовичів 8,10,12,12 а	68,000	50,000
Реконструкція мереж вуличного освітлення	50,000	50,000
Газифікація будинків малозабезпечених громадян міста	100,000	100,000
Будівництво центрального кладовища	2156,000	200,000
Реконструкція та модернізація ліфтового господарства	50,000	50,000
Проектні роботи	393,815	393,815
Реконструкція доріг (вул. Драй-Хмари, Кн. Коріатовичів, І.Франка, Першотравнева, Вокзальна, Уральська)	4757,450	2471,300
Будівництво зовнішніх санвузлів, в тому числі технагляд	70,000	70,000
Реконструкція мереж електроосвітлення гуртожитків	350,000	350,000
Будівництво зовнішньої каналізації до домоволодіння по вул. Криленко, 17	18,000	18,000
Будівництво водопостачання та каналізації жит. будинку по вул. Польський ринок №4	18,000	18,000
Реконструкція АБЗ МШД	400,000	400,000
Газифікація АБЗ МШД	150,000	150,000
Реконструкція станції зливних нечистот по вул. Праці	50,000	50,000
Реконструкція тротуарів та внутріквартальних проїздів	50,000	50,000
Реконструкція водопостачання	157,000	157,000
Реконструкція покрівлі об'єктів житлового фонду	542,630	542,630
Будівництво котельні в селищі Першотравневе	3500,000	418,134
Програма ЖЕО ТСЖББ про належне утримання житлових будинків та прибудинкової території (в частині видатків, що відносяться до технічного переоснащення)	50,000	50,000
Реконструкція мереж вуличного освітлення по вул. Князів Коріатовичів	200,000	200,000
Виготовлення проектно-кошторисної документації на реконструкцію житлового будинку по вул. Укмергенська, 18	20,000	20,000
Реконструкція пожежних гідрантів та підставок під них на водопровідних мережах міста	30,000	30,000
Реконструкція житлового будинку по вул. Сіциньського, 13	34,300	34,300
Газифікація гуртожитків по вул. Праці	13,100	13,100
Будівництво зони відпочинку в с. Першотравневе	16,400	16,400
Реконструкція покрівлі житлового будинку по пр. Грушевського, 40	8,000	8,000
Реконструкція водопровідної мережі по вул. 8 Березня, 12 інваліду війни 2 гр. Мирноку М.Л.	4,393	4,393
Реконструкція Привокзальної площі	350,000	350,000
Реконструкція скверу Танкістів	18,000	15,185
Насосні станція першого підйому води с. Цвіклівці	687,000	687,000
Реконструкція світлофорного об'єкту на перехресті вул. Князів Коріатовичів і пр. Грушевського	80,000	80,000
Внески в статутні фонди суб'єктів підприємницької діяльності (КП "Житловик", КП "ЖЕК №2", ККП "Господар", ЖКП "Комунсервіс", ЖКП "Південь", КП "Старе місто")	435,000	435,000
Міський відділ культури – всього	350,000	350,000
Відродження і розвиток культури підрастаючого покоління – майбутнє України реконструкція дитячої хорової школи	100,000	100,000
Діти – наше майбутнє (реконструкція даху, дитячої школи мистецтв №1)	100,000	100,000
Естетичне виховання дітей та юнацтва (реконструкція міської дитячої художньої школи)	100,000	100,000
Реконструкція приміщення дитячої бібліотеки № 1 під "Народний дім"	50,000	50,000
Управління комунального майна - всього	162,792	162,792
Реконструкція будівлі під адміністративний центр "Біланівки"	80,000	80,000

Реконструкція будівлі котельні по вул. Татарська, 15	82,792	82,792
Разом по бюджету розвитку	16370,145	11599,776

Із Додатків № 5 та 7 до рішення XXXVII сесії міської ради від 20.09.2005 року № 3

Таблиця 42. Інвестиційні пропозиції підприємств і організацій міста Кам'янець-Подільського

<i>Назва проекту</i>	<i>Підприємство, організація реципієнт інвестицій</i>	<i>Обсяг інвестицій, млн. грн.</i>
Створення спільного виробництва медичних ліжок	ВАТ „Кам'янець-Подільський завод „Електрон”	3
Технічне переозброєння інструментального виробництва	ВАТ „К-ПЕМЗ”	1,100
Технічне переозброєння дільниці виготовлення ТЕНів	ВАТ „К-ПЕМЗ”	0,292
Освоєння випуску газових котлів з примусовою циркуляцією теплоносія	ВАТ „К-ПЕМЗ”	0,100
Освоєння випуску електронних лічильників електричної енергії типу ЛЮ, ЛЕБ, ЛЕО	ВАТ „К-ПЕМЗ”	0,200
Збільшення виробництва кабельно-провідникової продукції для потреб підприємств та населення України	ТОВ „Кабельний завод”	0,500
Впровадження безконтактних вимірників діаметру кабелю	ТОВ „Кабельний завод”	0,100
Створення спільного виробництва швейних виробів	Кам'янець-Подільське колективне швейне підприємство	15,990
Створення спільного виробництва залізобетонних опор ліній електропередач	ВО „Комбінат будівельних матеріалів”	0,213
Створення спільного виробництва ґрунтообробної техніки	ВАТ „Кам'янець-Подільськсьільмаш”	0,100
Створення спільного виробництва сигарет	ВАТ „Кам'янець-Подільська тютюнова фабрика”	2,000
Створення спільного підприємства по будівництву універсального крупозаводу	ТзОВ „АГРО-проект”	2,000
Створення спільного підприємства по хімічній очистці виробів	Міське КП побутового обслуговування „Сніжинка”	1,500
Створення спільного підприємства з виробництва дереворізального інструменту	Мале колективне підприємство „Інтекс”	3,200
Створення спільного виробництва з вирощування та переробки плодово-ягідної та овочевої продукції	Товариство „Український кристал”	1,334
Створення спільного підприємства з виробництва стінових панелей	ТзОВ „Династія”	1,066
Створення спільного виробництва по виготовленню корпусних меблів з фасадами МДФ	ТзОВ „Сенс”	0,265
Створення спільного підприємства з виробництва та продажу швейних виробів	ТзОВ „Виробничо-комерційна компанія „Промінь”	0,600
Створення спільного підприємства з виробництва столярних виробів	ЗАТ „Рембудсервіс”	0,150
Створення спільного підприємства з будівництва торгового комплексу	ТзОВ „Еліпс”	0,250
Створення спільного підприємства з будівництва СТО вантажних автомобілів	ВАТ „АТП-16855”	0,600
Будівництво готелю європейського класу	ЗАТ „Кам'янець-Подільський „Хлібокомбінат”	1,066
Реконструкція комплексу казарм Фортеці під готельно-туристичний комплекс	НІАЗ „Кам'янець”	8,000
Реставрація та пристосування Нового замку	НІАЗ „Кам'янець”	6,400
Створення спільного виробництва дереворізального інструменту	ВАТ „Завод ДРІ „Мотор”	2,665

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ
економічного і соціального розвитку м. Кам'янця-Подільського за 2004 рік

№ п/п	Показники	Одиниця виміру	2004 рік
1.	Обсяг реалізовано промислової продукції у діючих гуртових цінах – всього	<i>тис. грн.</i>	327914,50
	в т. ч. за галузями промисловості:		
	Добувна промисловість	- " -	-
	Обробна промисловість	- " -	292447,60
	з неї:		
	- харчова промисловість	- " -	64152,30
	- легка промисловість	- " -	8470,00
	- целюлозно-паперова промисловість і видавнича справа	- " -	1070,20
	- виробництво пластмасових та гумових виробів	- " -	1258,70
	- виробництво інших неметалевих мінеральних виробів	- " -	6639,10
	- металургія та оброблення металу	- " -	135191,30
- машинобудування	- " -	75666,00	
- виробництво та розподілення електроенергії, газу, тепла, води	- " -	35466,90	
2.	Обсяг продукції промисловості у порівняних цінах на 01.01.2004 р. – всього	- " -	336830,00
3.	Продукція харчової промисловості:		
	- кондитерські вироби	<i>тонн</i>	13
	- макаронні вироби	- " -	2
	- борошно	- " -	1245
	- крупи	- " -	53
	- хліб і хлібобулочні вироби	- " -	5450
	- м'ясо і субпродукти I категорії	- " -	1905
	- ковбасні вироби	- " -	208
	- масло тваринне	- " -	907,80
	- сири жирні	- " -	1691,10
	- продукція з незбираного молока	- " -	1849,10
	- консерви	<i>туб</i>	5
	- безалкогольні напої	<i>тис. дал</i>	4,70
	- мінеральні води	- " -	10,00
4.	Кількість інноваційно активних підприємств	<i>одиниць</i>	1
5.	Освоєно нових видів продукції	<i>найменуєв.</i>	28
6.	Роздрібний товарообіг:		
	у діючих цінах	<i>тис. грн.</i>	101100,00
	у порівняних цінах 2003 року	- " -	101100,00
7.	Обсяги оплачених населенням послуг:		
	у діючих цінах	- " -	16016,20
	у порівняних цінах на 01.01.2003	- " -	16016,20
8.	Зовнішньоторговельний оборот товарами – всього	<i>тис. дол. США</i>	99107,30
	в т. ч.:	- " -	50642,30
	- експорт		
	- імпорт	- " -	48465,00
9.	Загальний обсяг іноземних інвестицій:		
	на кінець року	- " -	7656,00
	надходження за рік	- " -	2147,80
10.	Обсяг капітальних інвестицій за рахунок усіх джерел фінансування	<i>тис. грн.</i>	65456,00
	Інвестиції в основний капітал підприємств та організацій усіх форм власності та джерел фінансування - всього	- " -	53532,00

	в т. ч.:	- "	2615,00
	- кошти бюджетів усіх рівнів	- "	31835,00
	- власні кошти підприємств і організацій	- "	12470,50
	- кошти населення	- "	6611,50
	- інші кошти	- "	
	Із загального обсягу інвестицій в основний капітал		
	- на капітальне будівництво	- "	32248,00
	- на придбання машин та обладнання	- "	21284,00
11.	Введення в дію потужностей:		
	- житлові будинки	кв. м	21737
	- з них індивідуальні	- "	5759
	- газові мережі	км	3,96
12.	Кількість діючих малих підприємств	одиниць	693
	Чисельність працюючих на малих підприємствах	чоловік	5802
	Обсяг продукції, виробленої малими підприємствами	тис. грн.	61877,10
	Кількість малих підприємств, які спрацювали прибутково	одиниць	455
	Фінансовий результат малих підприємств від звичайної діяльності до оподаткування	тис. грн.	-1314,50
	в т. ч.:		
	- прибуток	- "	7171,80
	- збитки	- "	8486,30
	Надходження до бюджету міста від діяльності малого підприємництва	- "	7982,20
	Обсяг фінансування розвитку малого підприємництва за рахунок місцевого бюджету	- "	107,30
	Підприємці-фізичні особи: працюючі	чоловік	5381
	Інфраструктура малого підприємництва:		
	- бізнес-центри	одиниць	1
	- бізнес-інкубатори	- "	1
	- регіональні фонди підтримки підприємництва	- "	1
	- кредитні спілки	- "	2
	- біржі	- "	2
	- страхові організації	- "	2
	- аудиторські фірми та приватні аудитори	- "	4
13.	Транспорт		
	- перевезення пасажирів	тис. пас.	11056
	- пасажиро обіг	тис. пас. км	120728
14.	Зв'язок		
	- приріст абонентів міської телефонної мережі	номерів	1198
	- кількість телефонів на кінець року	номерів	27860
	- кількість радіоточок на кінець року	один.	18300
	- кількість відділень поштового зв'язку	- "	11
15.	Житлово-комунальне господарство		
	Обсяг коштів на розвиток і підтримку житлово-комунального господарства	тис. грн.	13552,00
	Обсяг реставраційних робіт на пам'ятниках архітектури (за рахунок коштів місцевого бюджету)	- "	498,90
16.	Основні показники розвитку комунальних підприємств міста		
	- відпуск води	тис. куб. м	6361,20
	- відпуск теплоенергії	тис. Г/кал	316,80
	- реалізація природного газу	тис. куб. м.	432586
17.	Соціальний захист		
	- контингент пенсіонерів	тис. чол.	22,30
	- розмір виплачених пенсій	тис. грн.	62038,30
	- середній розмір пенсій	грн.	305,00
18.	Освіта і дошкільне виховання		
	Кількість загальноосвітніх шкіл I-III ступеня	один.	8

	Кількість спеціалізованих загальноосвітніх шкіл I-III ступеня	<i>один.</i>	3
	Кількість навчально-виховних комплексів у складі загальноосвітніх шкіл I-III ступеня	<i>один.</i>	5
	Ліцеї	<i>один.</i>	3
	Гімназії	<i>один.</i>	1
	Загальна кількість учнів	<i>чол.</i>	12222
	Випуск учнів 11 класу	-“-	1046
	Випуск учнів 9 класу	-“-	1526
	Прийом учнів в 10 класи загальноосвітніх денних шкіл	-“-	994
	Прийом учнів в 1-і класи загальноосвітніх денних шкіл	-“-	908
	Кількість шкіл-інтернатів	<i>один.</i>	4
	в них дітей	<i>учнів</i>	1444
	Кількість дитячих дошкільних закладів на кінець року	<i>один.</i>	18
	в них дітей	<i>чол.</i>	3230
	Кількість профтехучилищ	<i>один.</i>	5
	Прийом учнів в ПТУ міста	<i>чол.</i>	646
	Випуск учнів з ПТУ міста	-“-	629
	Кількість навчальних закладів III-IV рівня акредитації	<i>один.</i>	7
	Прийом студентів в вищі навчальні заклади III-IV рівня акредитації	<i>чол.</i>	1605
	Випуск студентів з вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації	<i>чол.</i>	1591
	Вищі навчальні заклади II-III рівня акредитації	<i>один.</i>	3
	Прийом студентів в вищі навчальні заклади II-III рівня акредитації	<i>чол.</i>	436
	Випуск студентів з вищих навчальних закладів II-III рівня акредитації	<i>чол.</i>	442
	Вищі навчальні заклади I-II рівня акредитації	<i>один.</i>	6
	Прийом студентів в вищі навчальні заклади I-II рівня акредитації	<i>чол.</i>	3786
	Випуск студентів з вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації	<i>чол.</i>	2224
19.	Охорона здоров'я		
	Кількість установ охорони здоров'я з стаціонаром	<i>одиниць</i>	3
	Кількість лікарняних ліжок на кінець року	<i>ліжок</i>	550
	Кількість амбулаторно-поліклінічних закладів	<i>одиниць</i>	8
	Потужність поліклінічних закладів міста в зміну на кінець року	<i>відвідувань в зміну</i>	2100
20.	Культура і спорт		
	Кількість музеїв	<i>одиниць</i>	1
	Кількість клубів	-“-	1
	Кількість кіноустановок	-“-	2
	Кількість бібліотек	-“-	9
	Кількість стадіонів	-“-	4
	Кількість дитячо-юнацьких спортивних шкіл	-“-	3
	Школи естетичного виховання	-“-	5
21.	Туризм		
	Кількість суб'єктів господарювання, які займаються туристично-екскурсійною діяльністю (ліцензовані туристичні фірми)	<i>один.</i>	8
	Кількість туристів, які відвідали місто	<i>чол.</i>	166000
	- в т.ч. із них іноземних	<i>чол.</i>	17500
22.	Праця		
	Зареєстроване як безробітне на кінець року	<i>чоловік</i>	2725
	Створення нових робочих місць	<i>місць</i>	2882
	- в т.ч. за рахунок малого підприємництва		2164
	Підготовка, перепідготовка кадрів через центр зайнятості	<i>чоловік</i>	706
23.	Охорона навколишнього середовища		
	Кількість природоохоронних заходів	<i>один.</i>	44
	Фінансування природоохоронних заходів	<i>тис. грн.</i>	561,20
24.	Чисельність наявного населення	<i>тис. чол.</i>	99,96
25.	Приватизація об'єктів комунальної власності	<i>тис. грн.</i>	10672,20

ОСНОВНІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

<i>Показники</i>	<i>2000</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>
Валова додана вартість (у фактичних цінах), млн. грн..	2949	3944	4698	...
у розрахунку на одну особу, грн.	2031	2773	3337	...
Основні засоби (у фактичних цінах), млн. грн.	17943	18954	...	...
Доходи населення, млн. грн.	...	4693	5434	6850
Індекс споживчих цін, відсотків	130,1	97,6	107,5	113,5
Індекс цін виробників промислової продукції (грудень до грудня попереднього року), відсотків	141,9	98,9	108,5	116,1
Бюджет, млн. грн.				
доходи	553,0	688,1	921,7	1042,7
видатки	548,7	681,2	912,3	1035,0
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, млн. грн.	87,9	-183,9	-38,2	187,6
Продукція промисловості (у фактичних цінах), млн. грн.	2566,9	2548,2	3070,9	...
Продукція сільського господарства (у порівнянних цінах 2000 року), млн. грн.	2584,3	2644,9	2319,9	2807,1
рослинництва	1589,8	1543,7	1311,5	1805,9
тваринництва	994,5	1101,2	1008,4	1001,2
Інвестиції в основний капітал (у фактичних цінах), млн. грн.	455,5	727,6	900,9	1744,8
Введення в експлуатацію загальної площі житлових будинків, тис. м ²	168,3	200,7	242,7	227,7
Перевезення вантажів автомобільним транспортом, млн. т	25,3	21,5	24,6	27,6
Відправлення пасажирів автомобільним транспортом (автобуси), млн.	40,3	43,2	105,2	97,4
Роздрібний товарооборот підприємств (у фактичних цінах), млн. грн.	560,6	792,2	1031,7	1315,3
Обсяг вироблених послуг (у фактичних цінах), млн. грн.	275,2	535,2	612,4	755,1
Експорт товарів і послуг, млн. дол. США	90,2	113,0	162,3	188,2
Імпорт товарів і послуг, млн. дол. США	58,5	87,4	139,3	169,1
Кількість постійного населення (на кінець року) тис.	1440,3	1411,7	1397,9	1384,9
Природний приріст, скорочення (-) населення, тис.	-10,2	-11,0	-11,2	-10,4
на 1000 населення	-7,0	-7,7	-7,9	-7,4
Кількість зайнятих економічною діяльністю, тис.	711,3	719,1	687,6	...
Кількість безробітних у віці 15-70 років (за методологією МОП), тис.	92,0	87,5	80,0	71,3
Рівень безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП), відсотків	14,2	13,4	12,8	11,1
Кількість зареєстрованих безробітних (на кінець року)	29065	26406	27763	31893
Рівень зареєстрованого безробіття, відсотків	3,7	3,3	3,5	4,0
Середньомісячна номінальна заробітна плата, грн.	156	258	323	419

**Основні показники економічного та соціального
розвитку Кам'янець-Подільського району**

<i>Показники</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>
Випуск промислової продукції (в порівняних цінах), млн. грн.	184,6	235,3	322,1
Валова продукція сільського господарства - всього, млн. грн.	204,9	160,1	189,0
в т. ч. - продукція рослинництва	125,9	84,3	109,9
- продукція тваринництва	79,0	75,8	80,0
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	18,3	21,5	35,4
Прибуток прибуткових підприємств, млн. грн.	24,3	24,9	45,7
Роздрібний товарообіг, включаючи громадське харчування, млн. грн.	23,8	21,9	33,8
Обсяг платних послуг населенню, млн. грн.	6,3	8,9	12,8
Консолідований бюджет, млн. грн.:			
- доходи	23,8	34,2	45,7
- видатки	23,5	33,5	44,3
Наявне населення, тис. чол.	75,6	73,5	72,8
Кількість зайнятих по галузях економіки, чол. - всього	16902	16022	12715
в т. ч. в промисловості	2428	2229	2280
в сільському господарстві	8617	6435	4944
Середньомісячна заробітна плата робітників, грн.	202,8	321,8	455,3
Загальна земельна площа, тис. га	153,66	153,66	153,66
у тому числі: сільськогосподарські угіддя	107,29	107,29	107,29
із них рілля	85,70	85,70	85,70
Зовнішньоторговельний обіг, тис. дол. США	3651,4	13125,3	9636,9
в т. ч. експорт	3052,1	12282,8	9040,8
імпорт	599,3	842,5	596,1

Функціональні характеристики міст-конкурентів, %

<i>Назва міста</i>	<i>Функція</i>	
	<i>Населення</i>	<i>Послуги</i>
Кам'янець-Подільський	0,212	0,113
Івано-Франківськ	0,499	0,496
Хмельницький	0,543	0,460

Основні дані (станом на 31.12.2004)

	<i>Місто Кам'янець-Подільський</i>	<i>Кам'янець-Подільський район</i>	<i>Хмельницька область</i>	<i>Україна</i>	<i>Місто Івано-Франківськ</i>	<i>Місто Хмельницький</i>
Територія, км ² :	28,0	1537	20600	603700	38,9	86,0
Постійне населення:	99694	72814	1384900	47100500	234800	255900
Зайняте населення:	21692	12975	308808	...	73083	69525
Зареєстровані безробітні:	2698	1890	29500	993900	4359	2301
Трудові ресурси:	24390	14865	338308	993900	77442	71826
Зайняті в галузях, що не належать до сільського господарства, промисловості, будівництва, транспорту і зв'язку	10144	5160	136735	8954000	44386	41228

Доходи бюджету (млн. грн.)

	2003			2004			2005	
	<i>Місто Кам'янець-Подільський</i>	<i>Кам'янець-Подільський район</i>	<i>Хмельницька область</i>	<i>Місто Кам'янець-Подільський</i>	<i>Кам'янець-Подільський район</i>	<i>Хмельницька область</i>	<i>Місто Кам'янець-Подільський</i>	<i>Кам'янець-Подільський район</i>
Прибутковий податок з громадян / Податок з доходів фізичних осіб	13,3111	4,1014	216,5	13,6802	4,2620	216,2	17,1810	5,5031
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	0,0881	0,0000	0,0	0,0338	0,0000	0,0	0,0400	0,0000
Місцеві податки та збори	5,1832	1,2738	78,4	6,1430	0,6415	92,0	7,7573	1,4308
Плата (податок) за землю	3,2183	0,7968	32,6	3,8321	0,8538	36,8	3,8283	0,9049
Податкові надходження разом	21,8007	6,1720	327,5	23,6891	5,7573	345,0	28,8066	7,8388
Дохід від оренди комунального майна	0,8000	0,0000	0,0	0,9000	0,0006	0,0	0,9000	0,0000

Порівняльна таблиця структури зареєстрованих безробітних, (%)

		<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>
Зареєстровані в службі зайнятості понад 6 місяців	Місто Кам'янець-Подільський	74,42	60,13	59,77	55,06	54,37
	Кам'янець-Подільський район	58,50	47,90	47,30	44,00	41,60
Вік 18-27 років	Місто Кам'янець-Подільський	23,58	22,83	22,13	22,27	26,20
	Кам'янець-Подільський район	26,50	23,70	22,40	19,30	18,70
Освіта вища	Місто Кам'янець-Подільський	41,16	41,48	42,80	45,15	47,55
	Кам'янець-Подільський район	23,00	20,50	15,00	17,70	19,00
Жінки	Місто Кам'янець-Подільський	64,90	65,60	67,40	66,90	64,10
	Кам'янець-Подільський район	67,90	65,10	67,50	64,70	62,80

Кількість малих підприємств за основними видами економічної діяльності

	Всього	У тому числі за видами економічної діяльності							
		Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	промисловість	будівництво	Оптова та роздрібна торгівля транспортними засобами; послугами з ремонту	Готелі та ресторани	Транспорт і зв'язок	Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	Колективні, громадські та особисті послуги
По Хмельницькій області	5833	489	1121	501	2025	172	255	853	226
По м. Кам'янець-Подільському	716	8	153	44	233	38	44	141	32